

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΗΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκειμενὸν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας — Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932—

ὡς ἐλευθέρον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ δραχμὲς 100. Ἐξά-
μηνη δραχ. 55. Τρίμηνη δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50,
Αμερικῆς δολλάρια 3.— Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γέ-
νει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'. — Τόμος 41ος

Ἀθῆναι, 11 Αὐγούστου 1934

Ἔτος 56ον. — Ἀριθ. 37

ΤΡΙΑ ΜΑΓΙΚΑ

(ΛΑΪΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ)

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. φυλλάδιο —

Τότε τῆς ἐφάνέρωσε τὸ μυστικὸ
τῆς σκούφιας, καὶ γιὰ νὰ τῆς δώσῃ
νὰ τὸ καταλάβῃ καλύτερα, τῆς τὴν
ἐφόρεσε καὶ τῆς εἶπε νὰ κοιταχτῇ
στὸν καθρέφτη.

Ὅταν ἐκείνη κοιτάχτηκε καὶ δὲν
ἔβλεπε τὸν ἑαυτὴ τῆς μέσα στὸ γυαλί,
θάμναξε πιδὸ πολὺ, πονηρεύτηκε μέ-
σα τῆς, ἔγινε γελαστή, καὶ τοῦ εἶπε
μὲ φωνὴ πού ἔσταζε μέλι, πὼς θὰ
κρατοῦσε τὴ σκούφια κλεισμένη στὴν
κασέλα τῆς, γιὰτὶ ἤθελε καὶ νὰ τὸν
βλέπῃ σὰν τῆς μιλοῦσε, ἐνῶ ἂν τοῦ
τὴν γύριζε, καὶ τὴν εἶχε νὰ τὴν φο-
ρῇ, θὰ τὸν ἔχανε ἀπὸ τὰ μάτια τῆς.

Ὁ Προκόπης ξεχάστηκε μὲ τὰ
πλανερὰ λόγια τῆς καὶ δέχθηκε νὰ
τῆς τὴν ἀφίση.

Θέλοντας νὰ τὴν θαμπώσῃ ἀκόμη
περισσότερο, ἔβγαλε τὴν φλογέρα του
καὶ ἄρχισε νὰ παίζῃ.

Ὅταν ἡ ἀρραβωνιαστικιά του εἶδε
νὰ βγαίνουν μέσα ἀπ' αὐτὴν τὰ φλω-
ριά, πῆγε νὰ πετάξῃ ἀπὸ τὴ χαρὰ
τῆς καὶ τοῦ εἶπε :

— Σὺ καθὼς βλέπω, ἀξίζεις πε-
ρισσότερο ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους
καὶ μπορεῖ νὰ ἔχῃς καὶ ἄλλα τέτοια
σπουδαῖα πράγματα, δεῖξέ μου τα
γιὰ νὰ χαρῶ πιδὸ πολὺ.

— Τὸ μόνο πού ἔχω ἀκόμη, τῆς
ἀπάντησε ὁ Προκόπης, εἶναι μιὰ μι-
κρὴ μὲ πολὺ θαυματουργὴ βελέντζα.
Αὕτῃ, ὅταν καθίσω πάνω τῆς καὶ
τῆς εἰπῶ νὰ μὲ πάῃ ὅπου θέλω, ἀ-
μέσως πετάει σὰν πουλὶ καὶ μὲ πη-
γαίνει· ἔτσι ἔχω γυρίσει τὰ περισσό-
τερα μέρη τοῦ κόσμου!

— Δὲν τὴν φέρνεις νὰ τὴν ἰδῶ κι'
αὐτὴν;

Ὁ Προκόπης δὲν περίμενε δεύτε-
ρο λόγο, πετάχτηκε στὸ ξενοδοχεῖο
καὶ σὰν γύρισε, τὴν ἔδωσε τῆς ἀρ-
ραβωνιαστικίᾳς του.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

Ὅ,τι καὶ ν' ἀκούσῃ, ἡ Μπεμπούλα θὰ γελάσῃ μὲ τὴν καρδιά τῆς. Εἶναι
στὴν ἡλικία πού ὅλα τῆς φαίνονται ἀπρόοπτα, παράξενα, ἀστεία, «Τί πε-
ρίεργος, λέει, πού εἶναι ὁ κόσμος! Χά, χά, χά!...»

Ἐκείνη ἄμα τὴν ξεδίπλωσε καὶ διάβασε πάνω της τὰ κεντημένα λόγια :

«Μ' ἔναν μόνο ταξιδεύω
δυὸ σὰν γίνουν δὲν σαλεύω»
εἶπε στὸν Προκόπη :

— Κατὰ πῶς γράφει ἡ βελέντζα μόνον ἕνας μπορεῖ νὰ ταξιδέψῃ μ' αὐτήν. Τί κρίμα πού ἐγὼ λογάριάζα νὰ κάναμε μαζί ἕνα μικρὸ ταξιδάκι ἀλήθεια τί πρέπει νὰ τὴν πῇ κανένας σὰν καθίσῃ πάνω της γιὰ νὰ τὸν πάῃ θποὺ θέλει :

— Νὰ τὴν διατάξῃ καὶ νὰ τῆς πῇ :
«Καλή μου βελέντζα, πῆγαινέ με ἐδῶ, ἐκεῖ, στὴν τάδε πολιτεία, στὴν τάδε νησί ἢ στὴν τάδε μέρος καὶ ἄμα τελειώσῃ τὸ ταξίδι ἐγὼ θὰ σὲ καλοτινάξω καὶ θὰ σὲ καλοδιπλώσω», κι' ἀμέσως θὰ ξεκινήσῃ.

Αὐτὰ εἶναι τὰ καλά της, ἔχει ὅμως καὶ τοῦτο τὸ μεγάλο κακό : Ἄκουε ὅποιον τὴν πρωτοδιατάξῃ. Ἄς ποῦμε, ἂν τὴν στιγμὴ πού θὰ καθίσῃς σ' αὐτήν, προλάβῃ ἄλλος καὶ τῆς εἰπῇ νὰ σὲ πάῃ κάπου, θ' ἀκούσῃ ἐκείνον.

Στὰ λόγια του αὐτὰ ἡ ἀρραβωνιαστικιά του ἔχάρη μέσα της πολὺ, γιατί συλλογίστηκε, πῶς ἂν ἔκανε τὸν Προκόπη νὰ καθίσῃ στὴν βελέντζα, καὶ προλάβαι νὰ τὴν διατάξῃ νὰ τὸν πάῃ μακριά, θὰ τὸν ξεφορτωνόταν καὶ θὰ ἔμεναν δικὰ της γιὰ πάντα ἡ φλογέρα, ἡ σκούφια καὶ ἡ βελέντζα.

Γι' αὐτὸ προσποιήθηκε πῶς σκέφθηκε λίγο καὶ εἶπε στὸν ἀρραβωνιαστικὸ της :

— Γιὰ κάθισε τώρα ἀπάνω της νὰ τῆς πῶ νὰ σὲ πετάξῃ ὡς τὸ ἀντικρινὸ νησί, αὐτὸ εἶναι τόσο κοντὰ πού ἐγὼ δὲν θὰ σὰς χάσω διόλου ἀπὸ τὰ μάτια μου ὡς πού νὰ πάτε καὶ νὰ ῥθῃτε.

Μόλις ἐκεῖνος ἐκάθισε, ἄκουσε τὴν ἀρραβωνιαστικιά του νὰ λέγῃ : «Καλή μου βελέντζα, πάρε τὸν Προκόπη καὶ νὰ τὸν πᾶς τὸ γρηγορότερο σ' ἕνα ἔρημο καὶ μακρινὸ νησί, καὶ ἀφοῦ τὸν ἀφήσῃς ἐκεῖ νὰ γυρίσῃς σὲ μένα.

Ἀκούοντας τὴ διαταγὴ της ὁ νέος δοκίμασε νὰ πηδήσῃ ἀπὸ τὴν βελέντζα, μὰ δὲν πρόλαβε, γιατί ἐκείνη ἄρχισε νὰ πετάῃ καὶ νὰ σχίζει τὸν ἀέρα σὰν ἀετός.

Ἀφοῦ πέρασε πολλὴ ὥρα τὸν πῆγε καὶ τὸν ἄφησε λιγοθυμισμένο στὴν παραλία τοῦ μακρινοῦ νησιοῦ ὅπως τὴν εἶχε διατάξει ἡ ἀρχοντοπούλα.

Ὁ Προκόπης σὰν ἦρθε στὰ συγκαλά του ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ χτυπιέται γιὰ ὅσα ἔπαθε, μὰ βλέπον-

τας πῶς σὲ λίγο θὰ νύχτωνε, ἀνασηκώθηκε καὶ πῆρε ἕνα μονοπάτι γιὰ νὰ βρῇ μέρος νὰ φάῃ καὶ νὰ κοιμηθῇ.

Περπάτησε, περπάτησε ὡς πού κουράστηκε ἀπὸ τὴν κακοστρατιὰ τοῦ τόπου, καὶ κάθισε νὰ ξεποστᾷ σ' ἕνα βράχο.

Ἐκεῖ τὸν βρῆκε ἡ νύχτα κουρασμένο, πεινασμένο καὶ διψασμένο, γύρισε τὸ κεφάλι του πάνω νὰ ἰδῇ τ' ἀστέρια νὰ παρηγορηθῇ μὲ τὸ φῶς τους, μὰ κι' ὁ οὐρανὸς ἐκείνη τὴν βραδυὰ ἦταν κατασκότεινος ἀπὸ τὰ σύννεφα.

Σηκώθηκε ὀρθίος καὶ κοίταξε μπρῶς, πίσω, δεξιά, ἀριστερά μὰ παντοῦ ἦταν πυκνὸ σκοτάδι.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ νόμισε πῶς εἶδε ἕνα φωσάκι· ἔκλεισε τὰ μάτια του μήπως τὸν ξεγελοῦσαν ἀπ' τὴν κούραση κι' ἄμα τὰ ξανάνοιξε τὸ εἶδε πάλι. Τράβηξε τότε κατὰ τὸ φῶς καὶ ὅσο προχωροῦσε τὸ ἔβλεπε καλύτερα ὡς πού βρέθηκε μπροστὰ στὸ παρθυράκι μιᾶς καλύβας.

Κοίταξε καλὰ μέσα κι' εἶδε στὴ μιὰ γωνιά ἕνα στημένο ἀργαλεῖο καὶ δίπλα στὸ τζάκι καθισμένη μιὰ γριά, πού τὸ ἥμερο καὶ πρόσχαρο πρόσωπό της δὲν θυμίζει καθόλου κάτι κακόγριες πού τίς φοβόταν κανεῖς κι' ἀπὸ μακρυὰ. Γι' αὐτὸ γεμάτος ἐμπιστοσύνη τῆς φώναξε θαρρετά :

— Καλησπέρα σταυρομάννα, κάνε μου τὴ χάρη νὰ μοῦ ἀνοίξῃς νὰ μπῶ μέσα, γιατί μὲ μάλιστα στὰ πόδια μου ἀπὸ πείνα, δίψα καὶ κούραση.

Ἡ γριά ξαφνιάστηκε στὰ λόγια του κι' ἀφοῦ ἀνοίξε καὶ μπῆκε μέσα τὸν ρώτησε :

— Γιέ μου, πῶς βρέθηκες σὲ τοῦτο τὸν παντέρημο τόπο, καραβοτσакισμένος εἶσαι; Μόνος σὴν ἦκες ἀπὸ τοὺς συντρόφους σου; Μὰ κάθισε πρῶτα νὰ σοῦ βάλω νὰ φᾶς, νὰ πιῇς κι' ὕστερα μοῦ τὰ λές.

Ἀμέσως ἔστρωσε τὸ σφρά κι' ἔβαλε πάνω του ψωμί, τυρί, κρασί καὶ τηγάνησε καὶ αὐγά.

Σὰν ἔφαγε καλὰ ὁ νέος καὶ χόρτασε, τῆς διηγήθηκε μὲ τὸ νὶ καὶ μὲ τὸ σῖγμα τί εἶχε πάθει ἀπὸ τὴν ἀρραβωνιαστικιά του.

Ἡ γερόντισσα ἀφοῦ τὸν ἄκουσε προσεκτικὰ, τοῦ εἶπε :

— Σὲ τοῦτο τὸ ἔρημο νησί πού σ' ἔρριξε ἡ κακία τῆς ἀρραβωνιαστικίᾶς σου, μόνον ἕνας ἄνθρωπος μένει ἐγὼ, κι' ἕνα ἄγριο ἄλογο ὁ Καρὰς, πού κάθε τόσο πετάει μὲ τὰ φτερά πού ἔχει καὶ πάει καὶ φέρνει ἀπὸ μιὰ πολιτεία σιτάρι καὶ τ' ἄλλθω καὶ ζημῶνα ψωμί, καὶ κριθάρι γιὰ νὰ τρώῃ ἐκεῖνος.

— Καὶ σὺ καλέ, σταυρομάννα, γιατί κάθισαι ἐδῶ μὲ τὸν Καρὰ;

— Τὸ πῶς ἐγὼ μένω ἐδῶ θὰ τοῦ χῃ νὰ σοῦ τὸ πῶ καμμιά φορά. Ἐκεῖνο πού πρέπει νὰ κάνω τώρα εἶναι νὰ σοῦ στρώσω νὰ κοιμηθῇς.

Τ' ἄλλο πρωῒ, ἡ γριά ἔδωσε τοῦ Προκόπη ἕνα ντορβά γεμάτο κριθάρι νὰ τὸ πάῃ στὸ σταῦλο πού ἔμενε ὁ Καρὰς, καὶ τοῦ εἶπε πῶς τὸ ἄλογο ἄμα θὰ τὸν ἀντίκρουε θὰ ἀρχίζει νὰ τὸν δαγκώνῃ, μὰ νὰ μὴ φοβηθῇ γιατί αὐτὸ θὰ τοῦ τὸ ἔκανε, νὰ τὸν δοκιμάσῃ ὡς πού ἔφτανε ὁ φόβος του, καὶ πῶς ἄμα τὸν ἔβλεπε ἄφοβο θὰ τὸν ἔκανε φίλο του.

— Σὺ, γιὰ νὰ κερδίσῃς τὴν φιλία του πού μπορεῖ νὰ σοῦ βγῇ ἄργότερα σὲ καλὸ, νὰ τοῦ λές : «Τί ὠραῖο χἀδι, ἔτσι οὔτε ἡ μάννα μου δὲν μ' ἔχᾳδευε δταν ἤμουνα μικρός».

Μόλις ὁ Καρὰς εἶδε τὸν Προκόπη νὰ μπαίνει στὸν σταῦλο, ἄρχισε νὰ τὸν δαγκώνῃ, μὰ δταν τὸν ἄκουσε νὰ λέγῃ τίς δαγκωματιές του χἀδια, ἔπαψε τὰ δαγκώματα, ἔστάθηκε ἡσυχος κι' ἔπεσε στὸ φαί.

Ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ὁ Καρὰς ἐσυμπάθησε τὸν Προκόπη, καὶ τοῦ ἔκανε πολλὰ χαρὰς κάθε πρωῒ πού τοῦ πῆγαινε τὸν ντορβά γεμάτο κριθάρι καὶ τοῦ ἔβαζε φρέσκο νερό.

Ὁ Προκόπης ὅλη τὴν ἄλλη ἡμέρα, γιὰ νὰ σκοτώνῃ τὴν ὥρα του, πότε ψάρευε καὶ πότε μάζευε ἄγρια χόρτα πού τόσο τοῦ ἄρεσαν μαγειρευτά.

Ἀπ' αὐτὰ, τὸ νησί εἶχε λιγοστὰ μὰ πολὺ σόντομα, τὸ ὄνομα τους καὶ πού θὰ εὔρισκε τὸ καθένα, τοῦ τὰ ἔμαθε ἡ γριά.

Στὴν ἀμμουδιὰ καὶ στὰ βράχια τῆς παραλίας μάζευε ἀλιθάρβακα καὶ ἄλλα θαλασσόχορτα, στὰ ψηλῶματα τῆς στεριάς εὔρισκε καὶ μάζευε ραδίκια, μυρώνια, καυκαλίθρες καὶ βραχογαλατσίδες.

Ἐκεῖ πού ψάρευε ἢ μάζευε τὰ χόρτα, ἢ θποὺ ἄλλοι καθότανε ὁ νοῦς του καὶ ὁ λογισμὸς του ἦταν πῶς θὰ ἔφευγε ἀπὸ κεῖνο τὸν ἔρημο τόπο, καὶ ὁ μόνος τρόπος ἦταν νὰ πῆγαινε ὡς ἐκεῖ κανένα καράβι νὰ τὸν ἔπαιρνε.

Γι' αὐτὸ πολλές φορὲς ἀνέβαινε σ' ἕνα ψηλὸ λόφο καὶ ἀνγάντευε τὴ θάλασσα ἀπ' ἐκεῖ πού ἔβλεπε ὁλόγυρα νὸ νησί καὶ πέρα μακριὰ ὡς ἐκεῖ πού ἔδειχνε πῶς ἔσιμγε μὲ τὸν οὐρανὸν, μήπως περνοῦσε κανένα πλεούμενο νὰ τοῦ ἔκανε σινιάλο, μὰ τοῦ κάκου ποτὲ δὲν φαινότανε τέτοιο.

Κάποτε κοιτάζοντας ἔτσι, μάτιασε στὸ πίσω μέρος τοῦ νησιοῦ δυὸ δέν-

ΤΟ ΣΚΑΔΙΣΤΗΡΙ

[ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑΚΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Δ'. — Ὁ Θεὸς-Μιχάλης !

Σ' αὐτὴ τὴ μεγάλη ἀπελπισία βρισκόταν ὁ Μπέμπης, δταν μιὰ μέρα ἐκεῖ πού καθόταν στὴν καλύβα του κατὰχαμα καί, μὲ σκυμμένο κεφάλι, συλλογιόταν τὴ φοβερὴ του τύχη, ἄκουσε νὰ τὸν φωνάζουν ἀπὸ κοντά :

— Μπέμπη!... Ἐ, Μπέμπη!

Σκίρτησε. Ἡ φωνὴ τοῦ ἦταν γνωστή. Σήκωσε τὸ κεφάλι κι' εἶδε, ὀρθίον ἀπὸ πάνω του, τὸ θεῖο-Μιχάλη!

Θέ μου! Ἦταν ἀλήθεια; ἔβλεπε ὄνειρο; Σηκώθηκε μὲ ἀπλωμένα χέρια φωνάζοντας :

— Θεῖε-Μιχάλη!... Εἶσαι σὺ;... Πῶς βρέθηκες ἐδῶ;... Ἦρθες νὰ μὲ πάρῃς;

— Καὶ βέβαια ἦρθα νὰ σὲ πάρω, τοῦ ἀποκοίτηκε ὁ θεὸς του. Δὲν σοῦ ἄξιζε πολὺ, ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀνοησία πού ἔκαμες πάλι, μὰ δὲν μποροῦσα νὰ σ' ἀφήσω νὰ σὲ φᾶν αὐτοὶ οἱ Ἀραπάδες. Ἀρκετὰ τιμωρήθηκες.

— Ἀ! ξέρεις λοιπόν, θεῖε μου;...

— Ναί, τὰ ξέρω ὅλα, σιωπὴ!

— Καὶ πῶς ἦρθες; μὲ πλοῖο; μὲ ἀεροπλάνο;

— Τί σὲ μέλει; Μόνον κάνε ὅ,τι σοῦ λέω χωρὶς νὰ ρωτᾷς. Καὶ πρῶτα-πρῶτα βάλε τὰ ρούχα σου. Δὲν κάνε νᾶσαι ἔτσι γυμνός.

— Ἀχ, δὲν ἔχω πιά ρούχα! Μοῦ τὰ πήραν αὐτοὶ... δὲν ξέρω ποῦ τὰ βάλαν...

— Δὲν πειράζει. Ἐγὼ σοῦ ἔφερα ἄλλα.

Ἀπέξω ἀπ' τὴν καλύβα, ὁ θεὸς-Μιχάλης εἶχε ἀφήσει μιὰ βαλίτσα. Τὴν ἀνοίξε κι' ἔβγαλε ρούχα γιὰ τὸ Μπέμπη : πουκάμισο, μπλουζα, πανταλονάκι, κάλτσες, παπούτσια.

— Πέταξε τίς χάντρες σου καὶ φόρεσε αὐτά, τοῦ εἶπε. Εἶσαι πολὺ χοντρός τώρα, μὰ σοῦ ἔφερα πλατιά ρούχα κι' ἐλπίζω νὰ σοῦ γίνουνται.

Ὁ Μπέμπης τὰ φόρεσε. Τοῦ ἦσαν λιγάκι στενά, ἀλλὰ τί νᾶκανε; Ἀφοῦ θάφευγε, ἔπρεπε νᾶναι ντυμένος. Δὲν μποροῦσε νὰ γυρίσῃ στὴν Ἑλλάδα μὲ μπροστέλλα καὶ μὲ χάντρες στὸ λαιμὸ καὶ στὰ μπράτσια σὰν ἀγριανθρωπάκι!...

— Τώρα φόρεσε κι' αὐτά, τοῦ εἶπε ὁ θεὸς-Μιχάλης.

Κι' ἔβγαλε ἀπ' τὴ βαλίτσα δυὸ μεγάλες φτερούγες.

— Ἀ! τ' εἶν' αὐτά; ἔκαμε ὁ Μπέμπης ἐκπληκτός.

— Τὰ φτερά σου, εἶπε ὁ θεὸς-Μιχάλης σοβαρά, Δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος νὰ φύγουμε ἀπὸ δῶ παρὰ πετώντας. Ἄν φεύγαμε πεζῇ, οἱ Ἀρα-

πάδες θά μᾶς τσάκωναν καὶ θά μᾶς γύριζαν πίσω. Μὰ στὸν ἀέρα δὲν μποροῦν νὰ μᾶς φτάσουν οὔτε ἀετοί, οὔτε τὰ βέλη τους. Θὰ πετᾶμε ψηλά, θὰ πᾶμε κατὰ τὴ θάλασσα, θὰ βροῦμε κεὶ κανένα καράβι καὶ θὰ κατεβούμε σ' αὐτό.

— Μὰ σύ, θεῖε μου, πῶς θὰ πετᾷς; ἔχεις φτερά;

— Φυσικά! ἔχω κι' ἐγὼ ἓνα ζευγάρι φτερούγες. Φόρεσε τώρα τὶς δικές σου νὰ ἰδοῦμε πῶς σοῦ ἔρχονται κι' ἂν μπορῇς νὰ πετᾷς μ' αὐτές.

Ὁ Μπέμπης φόρεσε τὶς φτερούγες, ὁ θεῖος-Μιχάλης τοῦ τὶς ἔδεσε καλὰ μὲ λουριά στὸν ὥμο καὶ στὶς μασχάλες, καὶ—ὦ θαῦμα! τὸ παιδί σηκώθηκε ἀμέσως στὸν ἀέρα καὶ πετοῦσε δῶ κι' ἐκεῖ σὺν πουλί! Καμμιὰ γύμναση δὲν τοῦ χρειάστηκε. Θάλλεγες πῶς δὲν ἔκανε ἄλλη δουλειὰ στὴ ζωὴ του παρὰ νὰ πετᾷ μ' ἐκείνες τὶς φτερούγες. Νά, ὅπως γίνεται καὶ στὰ παραμῦθια ποὺ εἶχε διαβάσει...

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Η ΚΑΡΥΔΟΦΛΟΥΔΑ

Ἀχ! Ἦρθε πάλι ὁ ψωμάς. Ζήτησε τὰ λεπτὰ του, φώναξε. Φώναξε πολύ, φοβέρισε. Ἡ Γιαγιά, τίποτα. Δὲ μίλησε καθόλου. Μόνο στεκόταν ὀρθία, ἀκουμπισμένη στὴν καρέκλα κι' ἄκουε. Ὅταν σάπασε κάπως ὁ ψωμάς, εἶπε ἡ Γιαγιά.

— Τί νὰ σοῦ πῶ; Δίκαιο ἔχεις. Ὅμως δὲ μοῦστελε το παιδί μου. Οὐτὲ γράμμα ἔστειλε. Περίμενε μιά-δυὸ μέρες ἀκόμα. Θὰ στείλῃ. Δὲ γίνεται, θὰ στείλῃ.

— Περίμενε! Περίμενε! Ὅλο μὲ τὸ περίμενε. Βερεσὲ ψωμί δὲν ἔχει πιά. Ἐῆρε το. Ἔτσι εἶπε ὁ ψωμάς κι' ἔφυγε.

Ἡ Γιαγιά κάθισε ἀμέσως στὸ πλέξιμο. Ἐπλεκε γρήγορα-γρήγορα, πῶ! πῶ! τί γρήγορα! Θαύμαζε ἡ Ἀρετούλα. Τὰ ματάκια της παρακολούθουν τὴν κλωστή, τὸν πόντο, ποὺ ἔφευγε, πηδοῦσε ἀπὸ τὸ ἓνα βελονάκι τοῦ κροσὲ στὸ ἄλλο, λές κι' ἦταν ἡ ἴδια, πάντα ἡ ἴδια κλωστή. Καὶ ὅμως ὅχι. Ἦταν ἄλλος πόντος. Ὅλοένα κι' ἄλλος. Νά! Πῶς μεγάλωνε λίγο-λίγο τὸ πλεγμένο μέρος καὶ πῶς μίκραινε τὸ κουβάρι! Τὸ χρυσάφι κουβάρι μάλιστα κόντευε νὰ τελειώσῃ. Τί ὠραία μπλούζα ἀ πού γινόταν! Ἦταν γιὰ τὴ Νινέτα. Τὸ κοριτσάκι τοῦ φαρμακοποιῶ. Τὰ μάτια του ἦταν σκοῦρα γαλανὰ, φοροῦσε πάντα μιά γαλάζια κορδέλα στὰ μαλλιά. Ἡ μπλούζα θὰ ἦταν κι' αὐτὴ γαλάζια, μὲ χρυσάφι κρόκους δῶ καὶ κεῖ. Ἦταν μιά μπλούζα ἀκριβή. Ἡ Γιαγιά θὰ ἔπλεκε τόσο γρήγορα. Ἡ Ἀρετούλα σὰ... σιωπή. Δὲν ἔλεγε τίποτα.

Ἦταν μικρούλα. Μόλις πέντε, ἔξη χρονῶ. Ὅμως ἤξερε πῶς ὅταν πλέκει ἡ Γιαγιά, τὰ παιδιὰ δὲ μιλοῦν. Θὰ γίνῃ κανένα λάθος. Καὶ τότε; Ἐήλωμα.

Βράδυνε ὅμως. Νύχτωσε. Καὶ τὴ νύχτα πλέξιμο δὲ γίνεται. Γιατὶ τὰ

δυὸ χρώματα πρέπει νὰ μεταλλάσσονται καὶ νὰ μετριῶνται οἱ πόντοι. Ἐκτὸς πιά, ἂν ἀνάψῃ ἡ Γιαγιά καλὰ τὴ λάμπα κι' ἀνεβᾷ πολὺ τὸ φωτὶ. Χμμ! Πετρέλαιον δὲν ἔχουν. Κι' ὁ μπακάλης, χωρὶς λεπτὰ, δὲ δίνει πιά. Ἔτσι ἡ Γιαγιά μάζεψε τὰ κουβάρια της καὶ τὴν ἔπλεξε μὲσα σ' ἓνα μεγάλο ἄσπρο τουλπάνι.

— Αὔριο πάλι, εἶπε ἡ Ἀρετούλα.

Ναί, Γιαγιά;

— Ναί, ἔκανε ἡ Γιαγιά, νεύοντας μὲ τὸ κεφάλι.

— Καὶ τώρα νὰ μοῦ τελειώσῃς τὸ παραμυθάκι. Ναί, Γιαγιά;

— Ναί, ἔνεφε πάλι ἡ Γιαγιά.

Ἡ Ἀρετούλα χαμογέλασε. Σιᾶ-χτηκε καλὰ-καλὰ πάνω στὸ σοφά, διπλοκάθισε, σταύρωσε τὰ χέρια καὶ κοίταξε κατὰματα τὴν Γιαγιά.

— Λοιπόν; Ποῦ εἴμαστε Γιαγιά;

Εἴμαστε κεῖ ποῦ τὸ Βασιλόπουλο βρέθηκε σὲ κείνον τὸν ξένο τόπο, ἀνάμεσα στὸν κακοῦς ἀνθρώπους. Τὸ κλείσανε μὲσα σὲ μιά κάμαρα μὲ σιδερένιους τοίχους.

— Ἐδῶ θὰ κάθεται, τοῦ εἶπανε.

— Ἐπειτα, Γιαγιά;

— Ἐπειτα;

Ἡ Γιαγιά σκούπισε τὰ μάτια της μὲ τὴν ἄκρη τῆς ποδιάς, ἔσιαξε τὸ μαυρομάντηλο τοῦ κεφαλιῶ, ἔβηξε λίγο, γκούχ! γκούχ! καὶ ἄρχισε:

— Λοιπόν, κλείσανε τὸ Βασιλόπουλο μὲσα σὲ μιά σιδερένια κάμαρα καὶ τοῦ εἶπανε: Δὲ θὰ βγῇς ἀπὸ δῶ μὲσα, σ' ὅλη σου τὴ ζωὴ.

... Τοῦ δίνανε ὅμως κι' ἔτρωγε καλὰ. Πολὺ καλὰ. Ὅ,τι νὰ ἐπιθυμοῦσε. Μὰ τίποτα δὲν ἐπιθυμοῦσε τὸ Βασιλόπουλο. Τίποτα. Μῆτε νὰ φάῃ, μῆτε νὰ πιῇ ἤθελε. Μόνο νὰ φύγῃ. Μὰ πῶς; Οἱ τοῖχοι ἦσαν σιδερένιοι. Οἱ μέρες περνοῦσαν. Ὁ ἥλιος ἔδινε, βασιλεῦε, ἀνέτειλε ξανά καὶ βασιλεῦε πάλι. Ὁ καιρὸς περνοῦσε, τὸ βασιλόπουλο βρισκόταν κεῖ μὲσα πάντα κλεισμένο.

... Ἐνα μεσημέρι τοῦφεραν τὸ φαγητό, ὅπως πάντα. Ἀνοῖξε ἡ βα-

ρεῖα σιδερένια πόρτα, ὁ ἀράνης δοῦλος ἄφησε πάνω στὸ τραπέζι τὸ δί-σκο κι' ἔφυγε. Ἡ πόρτα ξανάκλεισε. Ὅπως πάντα ἦταν ὥραϊο τὸ φαγητό καὶ πάλι ὅπως πάντα ἦταν ἀνόρεχτο τὸ Βασιλόπουλο. Τοῦ εἶχαν φέρε καὶ καρύδια νὰ φάῃ. Ἀφράτα, ὠ-ραῖα καρύδια, κομμένα στὰ δυὸ. Τὸ Βασιλόπουλο πῆρε ἓνα κομμένο καρύδι, ἔφαγε τὴν ψύχα καὶ πέταξε τὴ φλούδα μὲσα στὸ ποτήρι. Ἡ φλούδα ταλαντεύθηκε λιγάκι, σταμάτησε, στά-θηκε πάνω στὸ νερό.

... Σὰν καραβάκι, ψιθύρισε τὸ βασιλόπουλο.

... Ἀχ! Καὶ νά! Στὴ στιγμή, ἓνα πανάκι στάθηκε μὲσα στὴ φλούδα. Νά καὶ ἡ καρὶνα, νά καὶ τὸ τιμόνι, ὅλα ἦσαν σὰν ἀληθινά. Τὸ καραβάκι ἦταν ἑτοιμο. Καρυδόφλουδο δὲν ὑπῆρχε πιά.

... Τὸ Βασιλόπουλο δὲν πίστευε στὰ μάτια του. Ἀπλώσε τὸ χέρι καὶ ἄγγιξε τὸ καραβάκι νὰ δῇ ἀληθινὸ εἶναι, ἢ μήπως καὶ ὀνειρεύεται;

... Χόπ! Τὸ Βασιλόπουλο βρέθηκε μὲ μιάς μὲσα στὸ καράβι. Πῶς χώρεσε; Δὲν μποροῦσε νὰ τὸ καταλάβῃ. Ἀθελά του, ἔσπρωξε λίγο τὸ ποτήρι κι' αὐτὸ κύλισε ἀπὸ τὸ τραπέζι, ἔπεσε στὸ πάτωμα. Ἐσπασε.

Γίνηκε χίλια κομάτια. Μὰ μ' ἓναν φοβερό, τρομερὸ κρότο. Σὰν νὰ πέσανε χίλιοι κεραυνοὶ μαζί. Τὸ νεράκι ἀπλώθηκε χάμω, τὸ καραβάκι ὅχι, δὲν ἔπαθε τὸ πρᾶμικρό. Μῆτε τὸ Βασιλόπουλο. Τρομπυμένο, κοίταξε γύρω του καὶ ἄ!... Γύρω του δὲν ὑπῆρχαν πιά οἱ μαῦροι, οἱ σιδερένιοι αὐτοὶ τοῖχοι! Εἶχαν σπάσει μαζί μὲ τὸ ποτήρι.

... Τὸ καραβάκι τραβοῦσε τὸ δρόμο του μιά χαρά. Ἐπλεε μὲσα στὸ νερό ποὺ χύθηκε ἀπὸ τὸ ποτήρι. Τὸ Βασιλόπουλο καθότανε στὴ πρύμη μὲ ὅλη του τὴν ἀνέση κι' ἄς ἦταν μιά τόση δὲ μικρούλικη πρύμη. Ἀφοῦ ὀλόκληρο τὸ καράβι ἦταν ὡς μισὸ καρύδι. Ἔτσι, προχωρώντας, βγήκαν ἀπὸ τὴ φυλακή, φθάσανε στὸ δρόμο, πάντα προχωρώντας, πάντα πλέοντας μὲσα στὸ νεράκι ποὺ χύθηκε ἀπὸ τὸ ποτήρι. Κανείς δὲ φάνηκε, κανείς δὲ τοὺς κυνήγησε σ' ὅλην αὐτὴ τὴ διαδρομὴ. Κανείς.

... Λοιπόν καὶ νά, φθάσανε στὴ θάλασσα! Μπλούμ! Τὸ καραβάκι βρέθηκε μὲσα στὸ γαλόνι. Ἐφευγε μιά χαρά. Πήγαινε σὰν νὰ ἦταν ἓνα μεγάλο, καλοφκιαγμένο, μὲ σπουδαῖο καπετάνιο καράβι. Καὶ ὅμως ἦταν ἓνα καρυδόφλουδο καὶ γιὰ καπετάνιο εἶχε ἓνα Βασιλόπουλο, ποὺ δὲν εἶχε ἰδέα ἀπὸ ναυτικά.

... Φθάσανε στὰ βαθεῖα. Ἐδῶ

ἀρχίσανε κάτι μεγάλα κύματα, θεό-ρατα! Τὸ κάθε κύμα τ' ἄρπαζε τὸ καράβι, τὸ ἔφερνε στὴν κορυφὴ του, γιὰ μιά στιγμή. Ὑστερὰ γλιστροῦσε μονομιάς, νόμιζε πῶς τὸ κατάπιε ἡ θάλασσα. Ἀλλά ὅχι. Νά το πάλι! Τὸ ξαναπῆρε τὸ ἄλλο κύμα στὴν κορυφὴ του.

... Ναί. Πήγαινε μιά χαρά τὸ καράβι. Ὅμως ὀλοένα καὶ μεγάλωνε ἡ τρικυμία, πληθαίνανε τὰ κύματα. Καὶ τὸ Βασιλόπουλο εἶχε ἀκόμα θάλασσες καὶ θάλασσες νὰ σκίση γιὰ νὰ φθάσῃ στοὺς δικούς του...

— Βούλιαξε, Γιαγιά; Ρώτησε ἡ Ἀρετούλα καὶ χασμουρήθηκε δυνατὰ.

— Ἀν βούλιαξε; Χμμ!... Τραβοῦσε μὲσα στὴν τρικυμία, ἀπάντησε ἡ Γιαγιά.

— Καὶ δὲ βούλιαξε; Ξαναρώτησε ἡ Ἀρετούλα.

Τὰ μάτια της βασιλέψανε, κλείσανε τὰ βλέφαρα.

— Νύσταξες! Νύσταξες! Εἶπε ἡ Γιαγιά, ἄντε νὰ κοιμηθοῦμε. Αὔριο πάλι, παιδάκι μου.

Στὴ στιγμή κοιμήθηκε ἡ Ἀρετούλα. Τὸ πρωὶ ἦταν φρέσκια, γεμάτη κέφι.

Μὰ ἡ Γιαγιά συμμαζέψε γρήγορα γρήγορα τὴν κάμαρα, κάθισε στὸν καναπέ, ἀνοῖξε τὸ ἄσπρο τουλπάνι καὶ ἄρχισε νὰ πλέκῃ. Νά πλέκῃ γρήγορα καὶ σιωπηλὰ, ὅπως κάθε μέρα.

Σὲ λίγο κτύπησε τὸ κουδούνι τοῦ σκουπιδιάρη. Ἡ Ἀρετούλα ἔτρεξε νὰ δώσῃ τὸν τενεκέ. Ἐκεῖ στὴν ξώπορτα ἦταν κι' ἄλλοι τενεκέδες, ἀπὸ τίς ἄλλες οἰκογένειες ποὺ κατοικοῦσαν στὸ σπίτι. Σ' ἓναν ἀπ' αὐτοὺς, ἄ! ἐπάνω ἐπάνω, ἦταν καρυδόφλουδες πολλές! Μὰ πολλές! Κι' ἀνάμεσα, μιά ὠραία φλούδα, μεγάλη, κανονικὰ κομμένη. Ἡ Ἀρετούλα τὴν ἄρπαξε μὲ λαχτάρα.

Τῆς πῆραν τὰ σκουπίδια, ἔτρεξε στὴν κάμαρα. Γέμισε τὸ ποτήρι νερό καὶ κάθισε χάμω. Οὔτε ὁ ψωμάς θὰ φωνάζῃ πιά, μῆτε ὁ μπακάλης. Μόνο θ' ἀκουσθῇ ἓνας κρότος πολὺ δυνατός, ἡ φλούδα θὰ γίνῃ καράβι κι' ἡ Ἀρετούλα θὰ βρεθῇ μὲσα, μαζί μὲ τὴν Γιαγιά. Τὸ καραβάκι θὰ φύγῃ. Θὰ πᾶνε ἴσια στὸν πατέρα.

— Πατέρα, γιατί ἄργεῖς τόσο νὰ μᾶς γράψῃς;

Θὰ τὸν ρωτήσῃ ἡ Ἀρετούλα καὶ θὰ ζήσουν πιά ὅλοι μαζί, τί καλὰ!

Τὸ κοριτσάκι ἔριξε τὴ φλούδα στὸ νερό. Ἡ καρυδόφλουδα ταλαντεύθηκε λίγο καὶ στάθηκε. Ἡ Ἀρετούλα ἔνοιωσε τὴν καρδιά της ἔτσι σὰν νὰ σφίγγεται. Περίμενε. Περίμενε, τὰ μάτια καρφωμένα πάνω στὸ σοφλί. Τίποτα. Κανένα πανάκι δὲν φανερώ-

θηκε. Χμμ!... Μήπως ἔπρεπε νὰ τὴν ἀγγίσῃ πρῶτα τὴ φλούδα; Ἀπλώσε τὸ χέρι, τὴν ἄγγισε μὲ τὸ δάχτυλο. Τίποτα. Χμμ!... Μήπως ἔπρεπε νὰ χύσῃ ἐκείνη τὸ νερό; Ναί. Αὐτὸ θὰ ἦταν. Σήκωσε τὸ ποτήρι καὶ τὸ νερό, πλάτς! χύθηκε χάμω.

Ο ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΡΟΒΙΝΣΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ ANDRÉ LAURIE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ θεάματος κι' ἡ συγκίνηση ποὺ ἔδινε ἦταν τόσο, ὥστε ὁ κ. Κλοακὲν ἔβγαλε αὐθόρμητα τὸ καπέλλο του, κι' ἡ Ἀνθὴ γονάτισε πάνω στὴ χλόη. Ἐνόμιζαν κι' οἱ δυὸ πῶς βρίσκονταν μπροστὰ σὲ τάφο. Ἐκεῖ λοιπόν, ἐκεῖ μὲς, εἶχε ζήσει ὁ Ροβινσὼν μόνος, ὀλομόναχος, εἴκοσι ὀλόκληρα χρόνια! Ἐκεῖ μὲς εἶχε ὑποφέρει, εἶχε ἐργασθῇ, περιμένοντας, ἂν ὅχι ἐλπίζοντας, τὴν ἀπελευθέρωσή του!

Ἀκόμα περισσότερο συγκινοῦσε τὴν Ἀνθὴ ἡ ἰδέα πῶς ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς ἦταν προπάππος της. Θυμήθηκε καὶ τὸν πατέρα της, ποὺ τὸν εἶχε χάσει πρὸ ὀλίγου. Κι' ἀπὸ τὰ μάτια της ἔτρεξαν δάκρυα καὶ γιὰ τοὺς δυὸ...

Ὡστόσο ὁ Χάνδος εἶχ' ἐξερευνήσει τὴ δόξη τοῦ βράχου. Ἀλλὰ γύρισε κατὰκοπος κι' ἀπογοητευμένος, λέγοντας πῶς οὔτε τὸ παραμικρὸ ἔχουν κατοικίαις ἢ τρύπας εἶχε ἀνακαλύψει.

Ὁ κ. Κλοακὲν δὲν ἦταν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ χάνουν τὸ θάρρος τους τόσο εὐκόλα. Ἦξερε πῶς ἓνας ἀρχαιολόγος δὲν πρέπει νὰ βασίζεται στὸν ἐπίφανος, σ' ὅτι φαίνεται, οὔτε νὰ διάζεται νὰ βγάλῃ συμπεράσματα. Εἰσχώρησε κι' αὐτὸς ἀπὸ ἓνα ρήγμα ποὺ εἶχε ἀφήσει τὸν ἀνεψιὸ του νὰ περάσῃ, κι' ἄρχισε νὰ κρούῃ ἐδῶ κι' ἐκεῖ τίς πλευρὲς τοῦ βράχου.

Δὲν γελᾶσθηκε. Στὴν εἰκοστὴ κρούση, ὁ βράχος ἀντήχησε σὰν κενός.

Ἀδίσταχα, παραβίασε τὸ μέρος ἐκεῖνο σὰ μιά κλειστὴ πόρτα. Μεταχειρίστηκε τὸ πελέκι, χτυπώντας πό-τε μὲ τὸ πλατὺ καὶ πότε μὲ τὸ κο-φερό του μέρος, καὶ κατάφερε νὰ νοῖξῃ στὴν πέτρα μιά μικρὴ τρύπα. Ἀπὸ τὴν τρύπα αὐτὴ φαινόταν ἓνα μαῦρο κενὸ κι' ἔβγαине ὑγρὸς ἀέρας.

Σιγά-σιγά, ὁ κ. Κλοακὲν καὶ ὁ Χάνδος πλάτουναν τὴν τρύπα ὥς που τὴν ἔκαμαν σὰ μικρὴ πόρτα. Καὶ δὲν ἐδυσκολεύθηκαν πολὺ, γιατί πραγμα-τικῶς ἐκεῖ ἦταν μιά πόρτα, ποὺ τὴν εἶχαν σκεπάσει οἱ αἰῶνες μὲ ἓ,τι σω-ρεύουν συνήθειες σ' αὐτὰ τάνοιγματα: χρώματα, πετρίτσες, ξεράδια.

Μιά σπηλιὰ παρυσίασθηκε τότε,

Ἡ Γιαγιά ἔστρεψε ἀπότομα τὸ κεφάλι. Εἶδε χάμω τὸ ποτήρι, τὰ χυμένα νερά καὶ θύμωσε. Ἀφῆσε τὸ πλέξιμό της καὶ μάλωσε πολὺ τὴν Ἀρετούλα.

Τὴν εἶπε ἀκατάστατη καὶ ἀπρό-σεκτη.

IPZIM

μισοσκεπασμένη κι' αὐτὴ ἀπὸ τὰ ἴδια πετρωμένα ὀλικά, ποὺ σχηματίζαν στὸ ἔδαφος ἓνα εἶδος ἀμμοκονίας. Ἀλλὰ ὅ,τι φαινόταν μὲσα στὸ μισό-φωτο ἔφθανε νὰ δείξῃ πῶς ἡ σπηλιὰ εἶχε κάποτε κατοικηθεῖ.

Σανῖδια σχοληκοφωγμένα, δοκά-ρια ξύλινα καὶ σιδερένια, ποὺ ἀπὸ μερικά κρεμόνταν ἀκόμα κουρέλια ἀ-πὸ ροῦχα καὶ προδεῖες, δυὸ-τρία δο-χεῖα ἀμορφα καὶ μουχλιασμένα—ἦ-ταν κάτι περισσότερο ἀπ' ὅ,τι χρεια-ζόταν γιὰ νὰ σχηματίσῃ κανένας γνώ-μη ὀριστική. Ὁ κ. Κλοακὲν κι' ὁ Χάνδος γύρισαν στὴν Ἀνθὴ, ποὺ τοὺς περιέμενε ἀπέξω ἀπ' τὸν πε-ρί-φραγμα, κι' οἱ τρεῖς ξεκίνησαν γιὰ τὸν ὄρμο.

Ἦταν βαθιὰ συγκινημένοι καὶ περ-πατοῦσαν σιωπηλοί. Ἀλλὰ σὲ λίγο ὁ κ. Κλοακὲν ἄρχισε νὰ λέγῃ δυνατὰ τίς σκέψεις ποὺ ἔκανε:

— Εἶναι βέβαια ἀπ' τίς περιεργό-τερες ἀνακαλύψεις ποὺ ἔγιναν ποτὲ καὶ μποροῦμε νὰ ποῦμε, παιδιὰ μου, πῶς δὲν ἐχάσαμε τὸ πρωτὶ μας... Ἀ, οὔτε γιὰ τὸ ναυάγιό μας δὲν πρέ-πει πιά νὰ παραπονιόμαστε! ν' ἀ-ποδεῖξουμε πῶς ὁ Ροβινσὼν Κροῦσσος εἶναι πρῶτος ἱστορικὸς καὶ συγχρό-νως νὰ βροῦμε τὸ νησί ὅπου εἶχε βγεῖ ναυαγός. Νὰ προσθέσουμε ἄλλο ἓνα κεφάλαιο στὰ χρονικά τῆς ἀν-θρωπότητος, ν' ἀυξήσουμε τίς γεω-γραφικὲς τῆς γνώσεις. Ἀ, ὅχι, δὲν ἐχάσαμε τὸ πρωτὶ μας! Κι' ἐγὼ ποὺ ἤμουν ἀπελπισμένος ποὺ δὲν μπόρε-σα νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν Αἴγυπτο, τὴν Ἰνδία καὶ τὴν Καμβόδη! Μὲ τὴν πλάκα τοῦ Κανδαχάρ ἀπὸ τὴ μιά με-ριά, καὶ μὲ τὴ νῆσο τοῦ Ροβινσὼν ἀ-πὸ τὴν ἄλλη, ὦ, προσφέρω κάτι σπουδαῖο στὴν ἐπιστῆμη καὶ κανένας δὲν θὰ μποροῦσε νὰ πῇ πῶς τὸ τα-ξίδι μου ἦταν ἄγονο!

— Καὶ στὸ ἔξης δὲν θ' ἀμφισβη-τοῦν πιά τὴ γενεαλογία μου! πρό-σθεσε ὁ Χάνδος σηκώνοντας περήφα-να τὸ κεφάλι.

— Αὐτὸ εἶναι ἄλλο ζήτημα. Ὅπως-δήποτε, ἡ πετριά σου, ἡ λέξα σου, μᾶς βοήθησε σημαντικὰ νὰ λύσουμε τὸ πρόβλημα.

— Τώρα όμως μπορούμε ν' ανακοινώσουμε σ' όλους την ανακάλυψή μας; τί λέτε, θείε μου; ρώτησε ή Ανθή.

— Χμ!.., πιδ φρόνιμο ίσως θάταν νά μ'ν πούμε άκόμα τίποτα σέ κανένα. Σ' αὐτά τὰ πράγματα — τίς ἀρχαιολογικές ἀνακαλύψεις ἐννοῶ — πρέπει νά εἶναι κανένας πάντα ἐπιφυλακτικός. Πρῶτα-πρῶτα εἶναι τὸ ζήτημα τῆς προτεραιότητας, πού καμμιά φορά καταντᾷ ἄλυτο, ὅταν πολλὰ μαζί πρόσωπα ξέρουν τὸ μυστικό. Ἐπειτα εἶναι ἀνάγκη νά προφυλαχθῇ ἡ ἀνακάλυψη ἀπὸ τὴν ἀδιάκριτη καὶ συχνὰ καταστρεπτικὴ περιέργεια. Μπορεῖ π: χ: νάποφασισθῇ νά γίνουν ἀνασκαφές μέσα στὴ σπηλιά, καὶ ποὶς ξέρει τί σπουδαία εὐρήματα μπορεῖ νά φέρουν στὸ φῶς — μετάλια, νομίσματα, χειρόγραφα καὶ καθεξῆς. Ποὶς μᾶς ἐγγυᾶται λοιπὸν πῶς, ἂν τὸ πρᾶγμα διασχιτισθῇ, δὲν θὰ βρεθῇ κάποιος νά μᾶς προλάβῃ; Ὡ, καλύτερα, γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακό, ἡ ἀνακάλυψη νά μείνῃ μετὰ εὐς μας.

— Σωστό! φώναξε ὁ Χάνδος. Πρέπει νά φυλάξουμε τὸ μυστικό. Ἀς ἀφίσουμε τοὺς ἄλλους στὴν ἄγνοια καὶ, γιὰ λίγον καιρὸ ἄκόμα, ἄς εἴμαστε οἱ μόνοι στὸν κόσμον πού ξέρουμε πού βρίσκεται τὸ νησί τοῦ Ροβινσών. Δικαίωμα μας ἐπιτέλους!

— Μόνο στὸν Παῦλο, ἴσως, θὰ μπορούσαμε νά τὸ πούμε, ἔκαμε μὲ κάποια δειλία ἡ Ἀνθή.

— Ναί, εἶπε ὁ Χάνδος, ἀφοῦ ξέρει τὴν ἀρχή, μπορεῖ νά μάθῃ καὶ τὸ τέλος. Ἄν καὶ δὲν τοῦ ἀξίζει, γιὰ τί ποτὲ δὲν θέλησε νά πιστέψῃ τὴ γυνεαλογία μας!

— Κι' ὅμως δὲν θάταν περιττὸ νά βρούμε κι' ἄλλες ἀποδείξεις, εἶπε σκεπτικὸς πάλι ὁ κ. Κλοακέν. Αὐτὸ τὸ πολύτιμο βιβλίον δὲν κάνει λόγο καὶ γιὰ κάποια ἄλλη κατοικία τοῦ Ροβινσών, πού τὴν ὀνόμαζε Ἐπανή.

— Ὡ, δὲν ἦταν τίποτα αὐτὴ, εἶπε ὁ Χάνδος· μιά ἀπλοῦστατη σκηνὴ σὲ κάποια ἀπὸ τίς δυτικὲς κοιλάδες. Ὑπῆρχε ὅμως κι' ἓνα κρησφύγετο, μιά σπηλιά, πού τὴν περιγράφει κάπου θαυμάσια. Ἀκούστε:

Φυλλομέτρηση γρήγορα τὸ βιβλιάρκι, βρήκε τὸ μέρος πού ἤθελε κι' ἀρχισε νά τοὺς διαβάξῃ:

(Ἀκολουθεῖ) ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΑΣΠΡΟΣ ΛΥΚΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ NORBERT SEVESTRE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —
Ἀτέλειωτο τοῦ φάνηκε τὸ ἀπόγευμα.

Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος εὐχόταν νά γυρίσῃ πίσω τὸ ἀπόσπασμα ὅσο τὸ δυνατόν πιδ γρήγορα κι' ἀπὸ τὸ ἄλλο φοβόταν τὴν ἐπιστροφὴ του. Θὰ τοῦ ἔφερναν τὴν κόρη του; Θὰ τελείωνε ἡ φοβερὴ αὐτὴ ἀγωνία ἡ ἡ

Τὸ ἀεροπλάνο σηκώθηκε ψηλά, καὶ τραβῆξε κατὰ τὸν βορρᾶ. (Σελ. 438, στ. γ')

ἀποστολὴ τοῦ λοχαγοῦ Μπαμπερζὲ θὰ ἔμενε χωρὶς ἀποτέλεσμα.

Στὴν περίπτωσιν αὐτῇ, πού ἀλίμονο ἔπρεπε νά τὴν λογαριάξῃ γιὰ πολὺ πιθανή, ὁ διοικητὴς συλλογίζετο μὲ τρόμο ὅτι ὅσο πιδ σκληρὴ γινόταν ἡ καταδίωξη τοῦ Νγκουγιέν τόσο πιδ ἀφόρητη θὰ καταντούσε ἡ ζωὴ τῆς Σιμόνης. Καὶ τώρα ἀκόμη ἦταν φόβος μήπως ὁ κακοῦργος ξε-

θύμαινε στὸ ἄθωο κοριτσάκι γιὰ τὴν δραπετεύσιν τοῦ ἀδελφοῦ της. Τί θὰ τὸν ἐμπόδιζε ἀργότερα, ἂν βλέποντας τὸν ἑαυτὸ τοῦ περικυκλωμένο ἀπ' ὀλες τίς μεριὲς ἀποφάσιζε νά σκοτώσῃ τὴν αἰχμάλωτό του; γιὰ νά ἐκδικηθῇ τοὺς ἐχθροὺς του;

Τὸ ἀπόσπασμα δὲν γύρισε πίσω ἐκείνη τὴν ἡμέρα.

Στὸ Πού Τὸ δὲν ὑπῆρχε οὔτε διοικητὴρ οὔτε κανένα ξενοδοχεῖο τῆς προκοπῆς. Ἔτσι ὁ πατέρας καὶ ὁ γιὸς βρέθηκαν ὑποχρεωμένοι νά δεχθοῦν τὴν φιλοξενία τοῦ ἀνθυπασιότη πού ἀντικαθιστοῦσε τὸν λοχαγὸ Μπαμπερζὲ κατὰ τὴν ἀπουσία του καὶ νά κοιμηθοῦν στὸν στρατώνα.

Ὁ κύριος Ντελαλάντ δὲν ἔβγαλε οὔτε λέξη σ' ὅλο τὸ διάστημα τοῦ φαγητοῦ καὶ πέρασε ἀγρυπνὸς ὅλη τὴν νύχτα.

Τὸ ἄλλο πρωὶ τὰ πράγματα ἔγιναν χειρότερα. Ὁ ὑπολοχαγὸς Λενουάρ, παρ' ὅλο πού εἶχε μεγάλη διάθεση νά μείνῃ, ἀναγκάστηκε ν' ἀποχαιρετήσῃ τοὺς δύο φίλους του, γιὰ τὴν διαταγὴ πού εἶχε λάβει τὸν ὑποχρέωναν νά ἐξακολουθήσῃ τὴν πτήσιν του χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση. Σηκώθηκε ψηλά καὶ πέταξε κατὰ τὸν βορρᾶ καὶ ὅταν τὸ ἀεροπλάνο χάθηκε στὸ βάθος τοῦ οὐρανοῦ, πατέρας καὶ γιὸς ἀρχισαν νά τριγυρίζουν στὸ ξένο καὶ ἀγνωστὸ τους χωριὸ μελαγχολικοὶ καὶ ἀμίλητοι. Ὡ, τόσο κι' ἡ πιδ μακριὰ ἀναμονὴ ἔχει πάντοτε ἓνα τέλος. Τὸ βράδυ τῆς τρίτης ἡμέρας, ἀφοῦ εἶχε κιόλας νυχτώσει, γύρισαν ἐπιτέλους πίσω οἱ στρατιῶτες τοῦ ἀποσπάσματος ἀπὸ τὴν ἀποτυχημένη ἀποστολὴ τους. Καὶ, πάλι δὲν θὰ ἔφθαναν παρὰ εἰκοσιτέσσερις ὥρες ἀργότερα, ἂν δὲν εἶχε ὁ λοχαγὸς τοὺς τὴν καλὴ ἔμπνευσιν νά τοὺς ὀδηγήσῃ στὸ Γιέν-Μπάυ ἀπ' ὅπου μπόρεσαν νά πάρουν τὸ τραῖνο καὶ νά κερδίσουν χρόνον.

Οἱ φαντάροι γύριζαν μὲ σκυμμένα κεφάλια. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ὁ κ. Ντελαλάντ κατάλαβε πῶς ἡ καταδίωξή τους ἦταν ἀκαρπῆ. Ὁ λοχαγὸς τὸν δέχθηκε ἀμέσως καὶ τοῦ ἔδωσε ἀναφορά γιὰ ὅλες τίς ἐνέργειές του.

Ὁ δύστυχος πατέρας ἔφριξε σὰν ἔμαθε τί θράσος καὶ τί πανουργία καὶ τί σκληρότητα εἶχε δεῖξῃ ὁ Νγκουγιέν. Καὶ σ' αὐτοῦ τοῦ φοβεροῦ κακοῦργου τὰ χέρια βρισκόταν ἡ κόρη του, ἡ λατρευτὴ του Σιμόνη!

Ἡ κυρία Ντελαλάντ τοῦ εἶχε γράψῃ καὶ τηλεγραφήσῃ πᾶν ἀπὸ δέκα φορές. Δὲν εἶχε τολμήσῃ νά γυρίσῃ πίσω στὸ διοικητῆρι πού οἱ πειρατές τὸ εἶχαν λεηλατήσῃ ἀπὸ τὴν σοφίτα ὡς τὸ ὑπόγειο. Εἶχε βρεῖ ἄσυλο στὸ σπῆτι τῆς φίλης της κυρίας Γκελὲν καὶ στὰ τηλεγραφήματά της καὶ στὰ γράμματά της ἔκτελλε τὸν ἄνδρα της νά κάνῃ τ' ἀδύνατα δυνατό γιὰ νά τῆς πᾶν πίσω τὴ Σιμόνη. Μὰ τί περισσότερο μπορούσε νά κάνῃ ὁ δύστυχος πατέρας;

Ἐν τῷ μεταξύ ὅλοι οἱ ἀξιωματικοί, ὅσοι διοικοῦσαν τὰ κοντινὰ φυλάκια, εἶχαν διπλασιάσει τὴν ἐπιτήρηση στὸν τομέα τους καὶ παρακολουθοῦσαν καὶ τὴν πιδ ὑποπτη κίνησιν. Μὰ τὰ ἀποσπάσματα πού εἶχαν σταλεῖ πρὸς ὅλες τίς κατευθύνσεις εἶχαν γυρίσει πίσω χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα. Μόνο τὸ ἀπόσπασμα τοῦ φυλακίου τοῦ Κάμ-Κέ, ἐνὸς χωριοῦ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Κόκκινου Ποταμοῦ, ἔκανε μιά ἐνδιαφέρουσα ἀνακάλυψη.

Οἱ στρατιῶτες ψάχνοντας στὸν ποταμὸ βρήκαν τὴ μαοῦνα τῶν ληστῶν στὴ συμβολὴ τοῦ Σογκ-Μούα, ἐνὸς ἄλλου μικρότερου παραπόταμου τοῦ Σογκ-Κέ· εἶχε πέσει ἔξω, σὲ κάτι ὑφάλους καὶ ἦταν ἄδεια κι' ἐγκαταλειμένη.

Οἱ συνένοχοι τῶν πειρατῶν πού εἶχαν ἀναλάβῃ τὴ φύλαξή της, μόλις ἔπαθαν αὐτὴ τὴ ζημιά, ἐφόρτωσαν σὲ μιά πύργον βιμπούσαν νά πάρουν ἀπ' τὸ καΐκι, τὰ ἔβγαλαν στὴ στεριά κι' ὕστερα πῆραν τὰ βουνὰ πρὸς τὴ διεύθυνσιν τοῦ Πού-Γιέν-Μπίν.

— Εἶναι ἀπελπισία, ἔλεγε ὁ κύριος Ντελαλάντ.

Δὲν εἶχε πιά καμμιά ἐλπίδα πῶς οἱ ἐρευνες θὰ ἔφερναν ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ ὥστόσο ἂν μπορούσε, θὰ ἤθελε νά τίς ἀναλάβῃ μόνος του.

Τώρα πιά ὅμως ἦταν πολὺ ἀργά. Ὁ Νγκουγιέν δὲν εἶχε κανένα φόβον ἀπὸ τὴν ἀπελπισίαν. Τὰ βουνὰ καὶ τὰ λαγκάδια τῆς πατρίδας του, εἶναι ἀφιλόξενα καὶ ἀπρόσιτα γιὰ τὸν Εὐρωπαῖον μὰ γιὰ τὸν Νγκουγιέν ἦταν οἱ καλύτεροι κρυφῶνες, τὰ τελειότερα ἄσυλα. Γινώριζε κάθε ράχη τους, κάθε δέντρο, κάθε σπηλιά. Κανεὶς δὲν ἤξερε ὅπως αὐτὸς τὸ καταλλήλοτερον μέρος γιὰ κατασκήνωσιν καὶ κανεὶς δὲν τὰ κατάφερνε νά ταξιδεύῃ μὲ τέτοια ἀπόλυτη ἀσφάλεια καὶ μέρα καὶ νύχτα.

Ὁ Νγκουγιέν ἦταν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν λιγοστῶν βουνίσσιων πού

κατοικοῦν σ' αὐτὲς τίς ἄγριες περιοχές. Τοὺς τρομοκρατοῦσε σὲ τέτοιο σημεῖον πού τοὺς ἀνάγκαζε νά τὸν τρέμουν κι' αὐτὸν καὶ τὴ συμμορία του χωρὶς νά πληρώνωνται οὔτε μ' ἓνα μονόλεπτο, κι' ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος κρατοῦν τὴν πιδ ἀπόλυτη ἐξουσία γιὰ ὅλες τίς κινήσεις του καὶ τίς ἐνέργειές του.

Ποὶς ἀπὸ τοὺς πανικόβλητους αὐτοὺς χωρικοὺς θὰ εἶχε τὴν τόλμην νά τὸν μαρτυρήσῃ στοὺς Γάλλους; Ὅλοι προτιμοῦσαν νά θεωρηθοῦν συνένοχοι του καὶ νά πᾶνε φυλακὴ παρὰ ν' ἀψηφίσουν τὴ φοβερὴ ἐκδίκησιν.

Τὴν τετάρτη ἡμέρα, μὴ ἔχοντας πιά τίποτα νά κάνῃ στὸ Πού Τό, ὁ κύριος Ντελαλάντ, εἶχε ἀποφασίσει

— Εἶμαι ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Νγκουγιέν, ἀποκρίθηκε ὁ ἰθαγενὴς. (Σελ. 439, στ. γ')

νά γυρίσῃ στὸ Γιέν Μπάυ μαζί μὲ τὸ Ντεν, ὅταν συνέβη κάτι πού τὸν ἐμπόδιζε.

Ἐνὰς ἰθαγενὴς παρουσιάστηκε στὸ φυλάκιο καὶ τὸν ζήτησε γιὰ νά τοῦ μιλήσῃ. Ὁ διοικητὴς βιάστηκε νά πᾶν, μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς θὰ μάθαινε νέα γιὰ τὴν κόρη του.

Ὁ λοχαγὸς Μπαμπερζὲ βρισκόταν στὸ γραφεῖον καὶ συζητοῦσε μὲ τὸν ἰθαγενή, ἓνα Ντό, ἀποσκελετωμένον καὶ λαχανιάσμενον, χλωμοπρόσωπον, μὲ μαλλιά κοντὰ ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς φυλῆς του, μὲ βλέμμα βλοσυρὸ καὶ καχύποπτο, καὶ μὲ ὄψη ἀγρίου ζώου πού ψοφᾷ ἀπὸ τὴν πείνα κι' ἀπ' τὴν κοῦράσιν, ἐνὸς θηρίου ἀπηνυδισμένου μὲ ἐπικίνδυνον ἀκόμα.

Φορούσε ἓνα κουρελιασμένον παντελόνι. Ἐνα σχισμένον πουκάμισον πού ἄφινε γυμνὸ τὸ μισό του στήθος, ἓνα

μανδύα ἀπὸ φύλλα, κι' ἓνα παλῖν καὶ καταλερωμένο μυτερὸ καπέλλον πού τὸ εἶχε ριγμένο στὴν πλάτη του.

Βουτηγμένους στὴ λάσπη ἀπ' τὰ πόδια ὡς τὸν λαιμό, μὲ τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια του σχισμένα ἀπ' τ' ἀγκάθια κι' ἀπ' τίς πέτρες, ὁ περιέργος αὐτὸς ἄνθρωπος θὰ προκαλοῦσε τὴ λύπην μὲ τὴν ἐμφάνισίν του, ἂν δὲν προκαλοῦσε τὸ φόβον μὲ τὸ ὕψος του.

Χωρὶς ἂν νά τὸν χαιρετίσῃ, χωρὶς ἓνα ἀπὸ τοὺς ἀμέτρητους τύπους εὐγενείας πού συνηθίζουν σὲ παρόμοιες περιστάσεις ὅλοι οἱ Ἀνναμίτες, ὁ κουρελὴς αὐτὸς κοίταξε τὸ διοικητὴ ἀπ' τὴν κορυφὴ ὡς τὰ νύχια, μ' ἓνα βλέμμα σκληρὸ καὶ ἱταρδὸ σὰν νά τὸν προκαλοῦσε.

— Ἐσεὶ πού τὰ καταφέρνεις καλύτερα στὰ ἀνναμίτικα, κοιτάξτε νά τὸν κάνετε νά μιλήσῃ, εἶπε ὁ λοχαγός. Ἐγὼ παραιτοῦμαι. Ἄλλωστε φαίνεται ξεροκέφαλος. Φαίνεται πῶς μόνο σὲ σὰς θέλει νά μιλήσῃ.

— Ζήτησες τὸν διοικητὴ τοῦ Γιέν-Μπάυ, εἶπε ὁ κύριος Ντελαλάντ. Βρίσκεται ἐδῶ μπροστά σου. Τί τὸν θέλεις;

— Εἶμαι ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Νγκουγιέν, ἀποκρίθηκε ὁ ἰθαγενὴς μὲ προπέτεια.

Ὁ κ. Ντελαλάντ χλώμιασε ἐλαφρά.

— Τοῦ Νγκουγιέν, τοῦ πειρατῆ; ρώτησε.

— Τοῦ Νγκουγιέν τοῦ ἀρχηγοῦ, διόρθωσε περήφανα ὁ Τό.

— Κι' ὁ λόγος πού ἦρθες;

— Θέλω νά σοῦ μιλήσω.

— Σὲ ἀκούω.

— Ἐκανα πολὺ-πολὺ δρόμον

γιὰ νά φθάσω ὡς ἐδῶ. Περπάτησα ὅλη τὴ νύχτα, περπάτησα ὅλο τὸ πρωί, ἔχω λαχανιάσει γιὰ νά σοῦ φέρω γρήγορα νέα ἀπὸ τὴν κόρη σου.

— Ποῦ βρίσκεται;

— Ὁ Τό βέλασε σαρκαστικά.

— Γιὰ βλάκην μὲ περνᾷς; ἔκανε.

— Δὲν εἶναι φυσικὴ ἡ ἐρώτησή μου; Ἀλλωστε, τί μοῦ ἀποδεικνύει πῶς μοῦ λές τὴν ἀλήθειαν;

— Αὐτὸ ἐδῶ, εἶπε ὁ Τό λύνοντας τὴ ζώνη του καὶ δείχνοντας ἓνα γράμμα σφραγισμένον μὲ μιά μεγάλη ἀνναμιτικὴ σφραγίδα.

— Δῶσε ἐδῶ, ἔκανε νευρικά ὁ διοικητὴς.

— Περίμενε! Ἦρθα στὸ Πού-Τό χωρὶς νά βάλῃ κανένας χέρι ἐπάνω μου. Ἐννοῶ νά φύγω ἐλεύθερος, χωρὶς κανεὶς νά βάλῃ χέρι ἐπάνω μου.

— Μπᾶ νά πάρῃς τὴν εὐχή! φώναξε μ' ἀνυπομονησίαν ὁ λοχαγός. Τί σὰς

φέλνει αὐτὸς ὁ γελοῖος, ἀγαπητέ μου;
— Θέλει ἐγγυήσεις.
— Γὰ ποῖδ' πράγμα;
— Γὰ τὴν ἀσφάλειά του σ' ἀν-
τάλλαγμα τοῦ χαρτιοῦ ποὺ ἔφερε.
— Ἐσὰς ἀφορὰ αὐτὸ τὸ χαρτί;
— Πιστεύω πὼς θὰ εἶναι οἱ ἔροι
τοῦ Νγκουγιέν.

— Ἄ, τὸν ἀχρεῖο! ἀναφε ὁ κ.
Μπαμπερζέ. Αὐτὸ μὰς ἔλειπε τώρα!
Φαντάζεται λοιπὸν ὅτι μπορεῖ νὰ μὰς
φέρεται σὰν ἴσος πρὸς ἴσους;

— Μὴν ἐξάπτεσθε, λοχαγέ μου,
ἔκανε θλιθερά ὁ διοικητής. Συλλογι-
σθῆτε πὼς τὸ παιδί μου...

— Ἐχετε δίκιο, εἶπε ὁ ἀξιωματι-
κός. Γὰ, νὰ ἰδοῦμε λοιπὸν τί γράφει
αὐτὸς ὁ περίφημος Νγκουγιέν...

Ὁ διοικητής στράφηκε πρὸς τὸν
ἀγγελιοφόρο.

— Θὰ φύγῃς ὅπως ἦρθες, εἶπε,
καὶ κανεὶς δὲν θὰ βάλῃ χέρι ἐπάνω
σου. Σοῦ δίνω τὸ λόγο μου, καὶ μεῖς
οἱ Γάλλοι, αὐτὸ τὸ ξέρετε πιστεύω,
ἔνα λόγο μονάχα ἔχομε.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΑΘΗΝΑ·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΠΑΡΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ

Ἀγαπητοί μου,

Σ ΑΣ εἶπα τὴν ἄλλη φορά,
μιλώντας γὰ τὸ Φιλήντα
ποὺ πέθανε, πὼς μελετοῦ-
σε τὰ γλωσσικὰ φαινό-
μενα. Φυσικά, ὅπως ὁ χημικός με-
λετᾷ τὰ χημικά, ὅπως ὁ φυσιολόγος
τὰ φυσιολογικά, ἔτσι καὶ ὁ γλωσσο-
λόγος τὰ γλωσσικά. Ἀλλὰ τί εἶναι
γλωσσικὸ φαινόμενο; Ἡ ἀλλαγὴ,
γενικά, ποὺ παρουσιάζει μιὰ ἀρχική
λέξη, εἴτε ἀρχαία, εἴτε ξένη, ὅταν
διατηρηθῇ ἢ μπεινῇ σὲ μιὰ ζωντανή
γλωσσά καὶ γὰ καιρὸ τὴ μεταχει-
ρίζεται ἕνας λαός. Ὁ παῖς ποὺ ἔγινε
παιδί (καὶ σὲ μερικὸς τόπους *πιδί*),
τὸ ὦν ποὺ ἔγινε *αὐγόν*, τὸ *οὐς* ποὺ
ἔγινε *αὐτί*, ὁ πατήρ ποὺ ἔγινε *πα-
τέρας*, ἡ *κτεῖς* ποὺ ἔγινε *χτένι*, ὁ
ἥλιος ποὺ ἔγινε σὲ πολλὰ μέρη *Νή-
λιος* ἢ *Γήλιος* (ὅπως ἡ *Ἴος* ἔγινε
Νιὸ καὶ, ἀντίθετα, ἡ *Νάξος* *Ἀξο*
καὶ ὁ *Ναξιῶτης* *Ἀξιῶτης*), ἡ *πλή-*
ξις ποὺ ἔγινε *πνίξη* — ὅλ' αὐτὰ,
καὶ ἀναρίθμητα ἄλλα, εἶναι γλωσσικὰ
φαινόμενα *διαφορῶν ειδῶν*. Ὁ
γλωσσολόγος λοιπὸν τὰ μαζεύει, τὰ
κατατάσσει, βρίσκει τὸ γλωσσικὸ νό-
μο ποὺ διέπει τὸ κάθε εἶδος — ὅσα
εἶδη ἀπὸ φαινόμενα, τόσους καὶ νόμοι —
καὶ μελετώντας, ἐρευνώντας, σκαλι-
ζοντας ἔτσι ὅλη τὴ γλῶσσα, μπορεῖ
νὰ μὰς δώσῃ τὴ γραμματικὴ τῆς, τὸ
συντακτικὸ τῆς, τὸ τυπικὸ τῆς, τὸ

φθολογικὸ τῆς, τὸ ἐτυμολογικὸ
τῆς, τὸ λεξικὸ τῆς.

Ὅταν ἡ γλωσσολογία δὲν ἦταν
τόσο γνωστὴ καὶ προχωρημένη —
γιατ' εἶναι μιὰ νέα ἐπιστήμη ποὺ ἀ-
ριθμεῖ μόνο λίγες δεκαετηρίδες — ὅλ'
αὐτὰ οἱ δασκάλιοι, αὐτοσχέδιοι γλωσ-
σολόγοι, τᾶκαναν θάλασσα Ἄρκεϊ
νὰ σὰς θυμίσω — γιατί κάποτε θὰ τὴν
ἀκούσατε — τὴν ἀστεία ἐκείνη ἐτυ-
μολογία τοῦ *γάιδaros* ἢ *γαῖδαρος*,
πὼς ἡ λέξη ἔγινε τάχα ἀπὸ τὸ *ῥεῖ*
δέρεσθαι, κάτι ἀνάλογο μ' ἐκεῖνο
ποὺ λέγαμε παιδιὰ στὸ σχολεῖο γὰ
νὰ γελάμε, πὼς τὸ *μανικέτι* εἶναι
μανίκι καὶ *ἔτι* (ἐπέκταση δηλαδὴ
τοῦ *μανικιοῦ*) καὶ πὼς τὸ *πηρούνι*
θὰ πῆ *πάρε* *ἔνα*! Ἦρθε ὅμως ὅστε-
ρα ὁ γλωσσολόγος καὶ ἔδειξε πὼς ὁ
γάιδaros ἢ τὸ *γαῖδουρι* εἶναι ἀπὸ
τὸ ἀραβικὸ *γκαντούρ* καὶ τὸ ἀστεῖο
τελείωσε. Ἔτσι ἕναν καιρὸ ὅλοι ἐνό-
μιζαν πὼς ἡ λέξη *παντούφλα* εἶναι
ξενική, *παντούφλ*. Ἀλλὰ ὅστερα
ἦρθε ὁ γλωσσολόγος καὶ μὰς ἔμαθε
πὼς δὲν εἶναι παρὰ τὸ βυζαντινὸ
πατόφελλον (σανδάλι μὲ πάτο ἀπὸ
φελλὸ) καὶ πὼς οἱ ξένοι τὴν πῆραν
ἀπὸ μᾶς, ὅπως καὶ τόσες ἄλλες λέ-
ξεις. Θὰ πῆτε: ὥστε ὁ γλωσσολόγος,
ποὺ σπουδάζει μιὰ γλῶσσα, πρέπει
νὰ ξέρῃ καὶ ἄλλες πολλές; Ἐννοεῖ-
ται! Ὁ γλωσσολόγος ἀξάφνα ποὺ
σπουδάζει τὴ νεοελληνική, πρέπει νὰ
ξέρῃ καὶ ὅσες ἔχουν σχέση μ' αὐτὴν:
τὴν ἀρχαία, τὴ μεσαιωνική (βυζαν-
τινὴ), τὴ λατινική, τὴ τουρκική
(ἀραβική) τὴν ἰταλική (προπάντων
βενετσιάνικη) τὴ γαλλική. Κι' ὅλες
αὐτὲς τὲς γλώσσες ὁ Φιλήντας τὲς ἤ-
ξερε. Ἀλλοῖωτικα πὼς ὅθκανε τὲς
θαυμάσιές του ἐκείνες ἐτυμολογίες;

Ἀπὸ τὰ πιδ' περιέργῃ γλωσσικά
φαινόμενα — καὶ ὁ Φιλήντας ἔχει μα-
ζεύει ἀπειρα τέτοια — εἶναι καὶ ἡ λε-
γόμενη παρετυμολογία. Ὅταν δηλα-
δὴ ὁ λαὸς ἀκούῃ μιὰ νέα γλ' αὐτὸν
λέξη — εἴτε ἀρχαία, εἴτε λογία, εἴτε
ξένη — ποὺ δὲν καταλαβαίνει τὴν ἐτυ-
μολογία τῆς, τὴν ἐτυμολογεῖ στραβὰ
(τὴν παρετυμολογεῖ) καὶ ἔτσι βγαίνει
μιὰ ἄλλη λέξη, ἀσχετὴ μὲ τὴν ἀρχι-
κή καὶ μὲ τὴ σημασίαν τῆς, ποὺ τῆς
μοιάζει μόνο λίγο κατὰ τὸν ἦχο. Παρα-
δείγματα χάριν, ἡ *ἀποπληξία* ἔγι-
νε στὸ στόμα τοῦ λαοῦ *ἀποπνίξια*.
Γιατί; Γιατί ὁ λαὸς δὲν ξέρεῖ *πλήτ-
τω*, *πλήξεις*, *πλήγμα*. Μόνο *πνίγω*
καὶ *πνίξιμο* ξέρεῖ. Κι' εἶπε *ἀπο-
πνίξια*, νομίζοντας πὼς τὸ *ἀποπλη-
ξία*, τὸ ἀκατανόητο, ἦταν... λάθος.
Γὰ τὸν ἴδιο λόγο, ἀντὶ *πληκτικὸς*
εἶπε *πνικτικὸς* («οὐ, τί πνικτικὸ σπί-
τι αὐτό!»), ἀντὶ *δωμάτιο* εἶπε *δε-
μάτιο* (*δεμάτι*), ἀντὶ *λιποθυμῶ* εἶ-

πε *λιποθυμῶ*, ἀντὶ *αὐτοκράτωρ*
εἶπε *ἐφτακράτορας* κτλ.

Μὲ τὸν καιρὸ, πολλὲς ἀπὸ τὲς πα-
ρετυμολογίες αὐτὲς ἔφυγαν ἀπὸ τὴ
λαϊκὴ γλῶσσα, διορθώθηκαν. Μόνο
τὰ παλιὰ χρόνια π. χ. τὸν *ἀστυνόμο*
ὁ λαός, μὴ γνωρίζοντας *ἀστυ*, γνω-
ρίζοντας ὅμως *ἄστρο*, τὸν ἔλεγε *ἀ-
στρονόμο* («ἄμάν, κύρ-ἀστρονόμο
μου!»). Ἐπίσης λίγοι λαῖκοι λένε
ἀκόμα *ἱσοκομεῖο* ἀντὶ *νοσοκομεῖο*,
φτυετής ἀντὶ *φοιτητής* κτλ. Ἀλ-
λές ὅμως ἔμειναν στὴ γλῶσσα σὰ λέ-
ξεις νόμιμες πιά καὶ καθιερωμένες.
Καὶ μιὰ ἀπὸ τὲς περιεργότερες εἶναι τὸ
παρθενεύω ποὺ θὰ πῆ *ἀνήκω*. Τί
σχέση ἔχει ἐδῶ ἡ *παρθένα*; Καμ-
μιὰ! Ἄλλ' ἀπ' τὰ παλιὰ χρόνια ὁ
λαὸς παρετυμολόγησε ἔτσι τὴν ξένη
λέξη *ἀπαρτενίρ*. Μόνο τὸ *παρθένα*
βρῆκε κάπως νὰ τῆς μοιάζει. Καὶ λέει
ἀπὸ τότε: «αὐτὸ σοῦ ἀπαρθενεῦει σέ-
να, αὐτὸ μοῦ ἀπαρθενεῦει μένα». Ἐ-
πίσης τὸν *διενθύνει* ὁ λαὸς τὸν λέει
ἀκόμα *διαφεντῇ* (καὶ ποιητὲς ἔχουν
μεταχειρισθῇ αὐτὴ τὴ λέξη) γιατί
δὲν ξέρεῖ τὸ *διενθύνω*, ξέρεῖ ὅμως
τὸ *διαφεντεύω* ποὺ θὰ πῆ ὑπερα-
σπίζουμαι, προστατεύω.

Παρετυμολογίες ποὺ ἔμειναν εἶναι
καὶ τὸ *ἀγιόκλημα* ἀντὶ *αἰγόκλημα*
(ὁ λαὸς ἔπαψε, βλέπετε, νὰ ξέρῃ τὴ
γίδα σὰν *αἶγα*), τὸ *καλαναρχῶ* ἀντὶ
κανοναρχῶ καὶ ἄλλα. Ἀλλὰ λέξη
ποὺ προήλθε ἀπ' αὐτὸ τὸ φαινόμενο
καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ νόμο τῆς παρετυμο-
λογίας, καὶ ποὺ οὔτε νὰ διορθωθῇ
πιά μπορεῖ, οὔτε νὰντικατασταθῇ, εἶ-
ναι τὸ *καρυοφύλλι*, τὸ θρυλικὸ δ-
πλο τῶν ἀρματωλῶν. Γὰ τὸ Θεό, τί
σχέση μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἕνα τουφέκι μὲ
τόμωσμο φυτὸ; Πυροβόλο τὸ ἔνα,
μὰ μόνο μυροβόλο τὸ ἄλλο. Κι' οἱ
φιλόλογοι ἔσπαζαν τὸ κεφάλι τους
γὰ νὰ τὸ βροῦν. Ἐπιτέλους τὸ
βρῆκαν: Τὰ τουφέκια αὐτὰ τὰ-
φτανε στὴν Ἰταλία κάποιος ἐργο-
στάσιος μὲ τὸνομα Carlo figlio (Κά-
ρολος υἱός). Κι' ὅπως λέμε σήμε-
ρα Σασεπῶ, Μάνλιχερ, Σινάιντερ κτλ. ἔ-
τσι ἔλεγαν καὶ τότε τὰ τουφέκια τους
Κάρλο-φίλιο, ὡς ποὺ τὰ εἶπαν —
φυσικώτατα πιά καὶ κατὰ τὸ γλωσ-
σικὸ νόμο — *καρυοφύλλα*.

Δὲν εἶναι πολὺ διασκεδαστικὴ ἐπι-
στήμη ἡ γλωσσολογία;

Σὰς ἀσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΦΙΛΙΕΣ ΠΑΛΙΕΣ

Φιλίες π' ἀργοσβύσατε
Σὰν ἀραχνένια νέφη
Δημισημένα πρόσωπα
Στὸ διάβα τοῦ καιροῦ,
Μὲ ρόδινες ἀνάμνησες
Ὁ λογισμὸς σὰς στέφει
Τὴν ὥρα αὐτὴ τὴν ὁμορφὴ
Τοῦ πλάνου δειλινοῦ.

Στὰ ματωμένα σύννεφα
Δυὸ μάτια βλέπω ἀκόμα
Κι' ἕνα βουβὸ παρόνοιο
Βαθειά, πολὺ βαθειά,
Κι' ἕνα σφιγμένο ὀλόγλυκο
Σὰν τὸ μπουμποῦνι στόμα
Ποῦ δὲ μιᾶ, καὶ ὅμως ἐγὼ
Ἀκούω κάποια λαλιά.

Ὁ ἥλιος ἀχνογέρνοντας
Στὴ χρυσομένη δύση,
Μὲ χρυσοφῶς μιὰ θύμηση
Χαράζει στὸ μυαλό.
Μὰ ἐγὼ ἀλίμονο ἀδίκῃ
Προσμένω νὰ γυρίσῃ,
Κάποια στιγμὴ ἄπ' τὸν παλιὸ
Κι' ἀξέχαστο καιρὸ.

Φιλίες παλιές ποὺ ζήσατε
Λίγο καιρὸ μονάχα,
Νοσταλγικά ὁ λογισμὸς
Σὲ σὰς ξαναγυρνᾷ.
Δημισημένα πρόσωπα
Τώρα ποὺ ζῆτε τάχα;
Ὅλα ὁ χρόνος τὰ θαυμά
Π' ἀκούρατος περνᾷ...

Πριγκιπέσσα

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΟΥ

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΑΚΙ ΑΝΑΤΕΛΛΕΙ

Δὲ θὰ ξεχάσω ποτὲ τὴ γραφικότη-
τα ποὺ ἔπαιρνε πάντα στὴν πατρίδα μου
τὸ κάθε φυσικὸ φαινόμενο. Δὲ θὰ ξε-
χάσω ποτὲ τὲς πόρτες, τὲς βροχές, τὰ
κρῶα, τὸν ἀγέρα. Δὲ θὰ ξεχάσω στὴ
γαλήνη, τὴν ἀνοιξή, τὸ φούντωμα τῶν
δέντρων, τὸ φθινοπωρικὸ φυτόφυλλο
μα, τὴν αἰματόβαση δύση καὶ τὴ ξε-
στη λιανίδα. Μὰ πιδ' πολὺ δὲ θὰ ξε-
χάσω τὴν ἀνατολὴ τοῦ φεγγαριοῦ.

Κάθε βράδυ, ὅταν ἡ νύχτα ἀπλανε
τὰ μαῦρα τῆς φτερά καὶ σκέπαζε τὴ
νυσταγμένη φύση, ἔπαιρνα τὸ γραφι-
κὸ κατήφορο τῆς Γαρίτσας. Σὲ λίγο
βρισκόμουν στὴ συνηθισμένη μου πᾶν-
τα θέση, ἀκουμπισμένος στὰ κάγκελα
τοῦ παραλιακοῦ δρόμου μὲ τὰ μάτια
καρφωμένα ἀντίκρου στὰ ψηλὰ βουνὰ
τῆς Ἡπείρου Ἀπ' τὲς κορφές τους ἔ-
βλεπες νὰ βγαίνει μιὰ ἐλαφρὰ κοκκι-
νή αὐγὴ πυρκαϊᾶς. Ὁ οὐρανὸς σ' ἐκείνη τὴ
μεριὰ θαρροῦσε πὼς ἀνοίγει γὰ νὰ ξε-
προβάλλῃ ἡ χλωμὴ κόρη τῆς νύχτας,
ἡ ἀργυρόχρυσος σελήνη. Τὰ κυματάνια
τῆς θάλασσας ἔφθαναν τόσο κοντὰ μου
ποῦ νόμιζα πὼς θὰ βραχῶ. Πλησίαζαν
τόσο... σὰ νὰ θέλανε νὰ μοῦ ποῦν κανέ-
να μυστικὸ τους... Ἐσκυβα ν' ἀκού-
σω ἀθελά μου, μὰ παιχνιδιάρικα τρα-
βιδῶν παλὶ πίσω καὶ ἔπειτα κυλιόταν
πάλι μπροστὰ γὰ νὰ ξανατραβηθοῦν.

Γαλήνη ἀπόλυτη κυριαρχοῦσε! Ἀρι-
στερὰ τὸ βενετσιάνικο φρούριο σκεπα-
σμένο στὸ σκοτάδι δὲν φαινόταν παρὰ

σὰ μιὰ γιγαντιαία, ἀκίνητη σκιά, βυθι-
σμένη στὸ βαρὺ τῆς λήθαργου καὶ δεξιὰ
μου, ποῦ καὶ ποῦ, φαινόταν κανένα μα-
κρινὸ τρεμουλιάρικο φῶς, στὸ βάθος
τοῦ σκοτεινοῦ ὀρίζοντα ἀπὸ φεγγάτο
πλοῦ.

Τ' Ἀκροκεραυνία μπροστὰ μου, στα-
χτόμαυρα ἔμοιαζαν σὰν αὐλαία ποὺ
κλείνει ἀκόμα τὴν ὑπέρροχη σκηνή. Κι'
ὅπως αὐτὴ ἀνοίγει σιγά-σιγά, ἀφίνον-
τας νὰ φαίνεται ἀπὸ μέσα ὁ γλυκὺς
φωτισμός, ἔτσι φάνηκε ἕνα ροδόχρυσον
θαμπόφωτο καὶ ἕνα κοκκινωτὸ τόξον
πάνω ἀπ' τὴν ψηλὴ τους κορυφὴ. Εκεί-
νη τὴ στιγμὴ, δὲν ξέρω γιατί, ποῦ γεν-
νιόταν μιὰ παραξενὴ ἰδέα, πὼς ὅλη ἡ
φύση κρατοῦσε τὴν ἀναπνοή της, πε-
ριμένοντας ἀνυπόμονα νὰ δῇ τὴ θεία
σκηνή.

Σὰς φαίνεται παραξενό; Τὰ φύλλα
ἀπ' τὰ δέντρα, ποὺ κουνιόνταν, ὡς
τὴν ὥρα ἐκείνη, ἀπ' τὴ δροσάτη θα-
λασσινὴ αὐρα, θαρροῦσα πὼς σταμάτη-
σαν ἀξάφνα τὴ σιγανὴ φλαγγὴ τους.
Οἱ νυχτερίδες νόμιζα πὼς σταμάτησαν
τὸ πέταμά τους, ὁ γκιώνης τὸ μονότονο
τραγουδί του, τ' ἀηδὼν τὸ δικό του, ἡ
κουκουβάγια τὸ στρίγγιλο κλάμα τῆς!

Ἦσυχία!... Καὶ νὰ! Ὁ ἀργυρόχρυ-
σος δίσκος, μὲ τὰ σμαλτένια σκαλισμα-
τα ὅλο καὶ ἀνέβαινε, σιγά-σιγά, δειλὰ,
μ' ἀφάνταστη μεγαλοπρέπεια, ἐνῶ ὁ
σταχτόμαυρος πέπλος ἔκλεινε πάλι πί-
σω του καὶ χανόταν ἡ ἀχνοκόκκινη ἀν-
ταύγεια.

Ἡ κόρη τῆς νύχτας βγήκε ἀπ' τὸ
πολύφωτο παλᾶτι τῆς, ποὺ φαινόταν
μέσ' ἀπ' τὴν ἀνύφαντη οὐράνια πόρτα,
ποὺ ἔκλεισε... Ἡ νεράιδα τ' οὐρανοῦ
μὲ τ' ἀργυρόχρυσον καὶ αἰθέριο πέπλο
τῆς βγήκε γὰ τὸ νυχτερινὸ της περ-
πάτο. Χιλιάδες ἀργυρὰ νομίσματα σκόρ-
πισε τὸ θεῖο τῆς χέρι στὴ γαληνεμένη
θάλασσα. Ἐνας μακρὺς κῶνος, γεμά-
τος ἀσμή, παιγνίδιζε στὴν ἐπιφάνειά
τῆς.

Κάποιο φωτεινὸ ματάκι μισόκλεινε
πλάϊ στὴν κορφή τοῦ ἀντικεινοῦ βου-
νοῦ καὶ τ' ἀηδὼν ἀρχισε πάλι τὸ με-
λωδικὸ του τραγουδί.

Μακρὰ ἤχουν τὰ κομπὰ νυχτερινοῦ
ψαρά ἐνῶ ἀκούγεται καὶ πάλι τὸ θροῖ-
σμα τῶν φύλλων καὶ φωτίζονται οἱ ἄ-
κρες ἀπ' τὰ ψηλὸλιγνα κυπαρίσσια.

Κι' ὅσο ἡ κόρη τῆς νύχτας ὑψωνόταν
στὸν οὐρανὸ, τόσο ἀχνίζε περισσότερο,
τόσο ἔχανε τὸ χρυσοκόκκινο χρῶμα τῆς.
Θαρροῦσε καὶ λαχάνιαζε γὰ ν' ἀνέβῃ
τὸν οὐρανὸ ἐκεῖνο ἀνήφορο καὶ χλω-
μινε τὸ ρόδινο πρόσωπό της. Σκλάβο
βασιλίσσα! Βασιλίσσα στὴ μεγαλοπρέ-
πεια, σκλάβο στὴ γλ' ἡ! Ἀναγκασμένη
νὰ γυρίσῃ αἰῶνια γύρω μας.

Κι' ἔμεινα ἐκεῖ ἀκούγοντας τὸ γλυ-
κὸ κελάρημα τ' ἀηδονιοῦ. Τί ὁμορφὸ
πράγμα νὰ μπορῇ νὰ αἰσθάνεσαι πὼς
εἶσαι μέρος ἀχώριστο τῆς φύσης!

Μὰ ἡτέρα μὰς δὲν εἶναι; Ἀπ' αὐ-
τὴ δὲ βγήκαμε; Ἐκεῖ πάλι δὲ θὰ πᾶ-
με; Μήπως ἡ σκόνη μὰς δὲ θὰ γίνῃ
χῶμα, χόρτο, δέντρο; Γι' αὐτὸ μὰς θέλ-
γει τόσο. Θέλουμε νὰ αἰσθανόμαστε
καὶ στὴ ζωὴ πὼς εἴμαστε μέρος τῆς,
γιατὶ σ' αὐτὴν ἀνήκουμε καὶ μέρος δι-
κό της θὰ ξαναγίνουμε!...

Δευκάτας

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ: ΝΕΚΡΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΧΑΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΝΙΠΠΟΥ

Χάρων. — Πλήρωσέ μου τὰ ναῦλα,
ἔλεεινέ.

Μένιππος. — Φῶναξε, ἀν αὐτὸ σ' εὐ-
χαριστεῖ.

Χάρων. — Σοῦ λέγω νὰ μοῦ πληρώ-
σῃς τὸν κόπο μου.

Μένιππος. — Ἀπὸ κείνον ποὺ δὲν ἔ-
χει δὲν μπορεῖς νὰ πάρῃς τίποτα.

Χάρων. — Καὶ ὑπάρχει κανεὶς ποὺ νὰ
μὴν ἔχῃ ἕνα ὀβολό;

Μένιππος. — Δὲν ξέρω τί ἔχουν οἱ
ἄλλοι, ἐγὼ ξέρω ὅτι δὲν ἔχω.

Χάρων. — Μὰ τὸν Πλούτωνα, θὰ σὲ
πνίξω, βρωμίσκυλο, ἀν δὲν μὲ πληρώσῃς.

Μένιππος. — Κι' ἐγὼ θὰ σοῦ σπᾶσω
τὸ κεφάλι μὲ τὸ κουπί.

Χάρων. — Ὅποτε δωρεάν ἔκανες τόσο
ταξίδι.

Μένιππος. — Θὰ σὲ πληρώσῃ γὰ μέ-
να ὁ Ἑρμῆς, ποὺ μὲ παρέδωσε σὲ σένα.

Ἑρμῆς. — Ὁραῖα, μὰ τὸν Δία, θὰ εἶ-
ναι ἀν ὑποχρεωθῶ καὶ νὰ πληρώσω
γὰ τοὺς νεκρούς.

Χάρων. — Δὲν θὰ σ' ἀφίσω χωρὶς νὰ
πληρώσῃς.

Μένιππος. — Ἄν θέλῃς τράβηξες στὴν
ἄμμο τὸ πλοῖάριό καὶ περιμένε; Ἄλλ'
ἀφοῦ δὲν ἔχω πὼς θὰ πληρωθῇς;

Χάρων. — Ἀλλὰ δὲ γνωρίζεις ὅτι θὰ
πληρώσω ναῦλα;

Μένιππος. — Τὸ γνωρίζω, ἀλλὰ δὲν
εἶχα. Λοιπὸν ἔρρεπε γι' αὐτὸ νὰ μὴν
πεθάνω;

Χάρων. — Μόνο σὺ λοιπὸν θὰ ὑπε-
ρηφανεύεσαι ὅτι ταξίδευσες δωρεάν;

Μένιππος. — Ὅχι δωρεάν, φίλε μου,
γιατὶ καὶ τὰ νερά ποὺ ἐμπαξε ἡ βάρκα
ἔχουν, καὶ κουπὶ τράβηξα, καὶ μόνο ἐ-
γὼ ἀπὸ τοὺς ἐπιβάτες σου δὲν ἔκλαιγα.

Χάρων. — Αὐτὰ δὲν ἀξίζουν τίποτα
γὰ μένα, πρέπει νὰ πληρώσῃς τὸν ὀ-
βολό. Ἀλλοῦτως δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ.

Μένιππος. — Λοιπὸν γύρισέ με πᾶ-
λι στὴ ζωὴ.

Χάρων. — Ἀστείος εἶσαι, γὰ νάχω
καὶ τιμωρίας ἀπὸ τὸν Αἰακὸ.

Μένιππος. — Πάψε νὰ μὲ σκοτίζῃς
λοιπὸν.

Χάρων. — Δεῖξε μου τί ἔχεις στὴ σακ-
κούλα.

Μένιππος. — Λοῦπινα, ἀν θέλῃς, καὶ
τὸ δειπνὸν τῆς Ἑκάτης.

Χάρων. — Ἀπὸ ποῦ μὰς τὸν κουβά-
λησες αὐτὸ τὸ σκύλο, Ἑρμῆ; Καὶ δὲν
μπορεῖς νὰ φαντασθῇς τί ἔλεγε στὸ
ταξίδι; Κοροῦδεύει ὅλους τοὺς ἐπιβάτες
καὶ ἐνῶ ὅλοι ἔκλαιγαν, αὐτὸς τραγου-
δοῦσε.

Ἑρμῆς. — Δὲν ξέρεις, Χάρων, τί εἶ-
δους ἄνθρωπο εἶχες στὸ πλοῖό σου; Εἶ-
ναι ἐντελὸς ἐλεύθερος κα

Περνώντας απ' το στενό χορταριασμένο δρομάκι πατώ τα στεγνά χορτάρια που τρίζουν ανάλαφρα κάτω απ' το πόδι μου κι' αν είναι που και που πιό πυκνά σβύνεται κι' αυτός ο έλαχιστος θόρυβος.

Τόσο ξερά είναι τα χορτάρια! Τοῦ κάκου τινάζοντάς τα προσπαθώ να βρω μερικές σταγόνες δροσιάς. Τα πρωινά μυριόχρωμα διαμάντια που άστραφταν θαυμάσια έχουν ωρα που χάθηκαν. Έξατμίστηκαν κι' ανέβηκαν στον αϊθέρα, θυσία στον ήλιο.

Καθώς προχωρώ νοιώθω μία θερμή πνοή σαν άνεμα ν' ανεβαίνει απ' την πυρωμένη γη. Κι' η άντηλιά χτυπάει ένοχλητικά στα μάτια. Γι' αυτό βιάζομαι να φτάσω γρήγορα στο καταφύγιό μου.

Νά την ή γέρινη και κοντή συκιά που έχει φυλάξει άρκετη δροσιά κάτω απ' τα φύλλα της χωρίς να μπορέσει όμως να με προφυλάξει κι' απ' το κύμα του θερμού ανέμου. Γιατί τη λίγη δροσιά που μου δίνει, νοιώθω μία εύγνωμοσύνη να με κυριεύει και μ' έμπιστοσύνη γέρνω στον ξερό της κορμό νικημένη απ' τη ζέστη. Θέλω να πάρω το βιβλίο το άφημένο δίπλα μου μα δεν έχω πια δύναμη.

Μία ζαλάδα με κυριεύει, μία νύστα, γεμάτη όπτασιες, γεμάτη εικόνες παρ' έξω.

Κι' ο τζιτζικας συνχίζει το μονότονο βουητό του στο άπεναντι δέντρο.

Έλάττη

Η ΖΩΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ

Σήμερα μούρθε μία ιδέα Σατανική — μα το Θεό — Νά ζωγραφίσω, λέει, η δόλια Τό φοβερό μου έαυτό.

Κι' αρχίζω πρώτ' απ' το κεφάλι. Πούναι χοντροί και στρουγγυλοί. Και με ένα κούτελο στενούλι. Πού δείχνει άνθρωπο κουτό.

Τα μάτια μου είναι τόσα δά. Με δίχως έκφραση καμιά, Πράγμα που δείχνει φανερά Τήν περισσή μου τη βλακεία.

Η μύτη μου, είναι μία πήχη. Και τα μαλλιά μου λιγιστά. Και τα αυτιά μου είναι — ω Θε μου — Σάν τηλεφώνου άκουστικά.

Τό στόμα μου είναι σαν πηγάδι. Κι' η όψη μου άγριωπή. Και έτσι... αίσίως τελειώνει Η άγγελική μου ή μορφή.

Παπαρούνα

ΑΠ' ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Χθές το βράδυ μετά το φαί, βγήκαν όλοι σαν πάντα περίπατο. Θά πήγαιναν ως την «πηγή» για να θαυμάσουν τ' όμορφο θέαμα που φαίνεται απ' εκεί ψηλά, με την πανσέληνο.

Πώς ζήλευα! Δέ μπορούσα όμως ν' ανέβω, γιατί έχω χτυπήσει το πόδι μου πέφτοντας από τη μηλιά στο χτέμα του παππού μου.

Ξαπλώθηκα λοιπόν σε μία πολυθρόνα στη βεράντα να τους περιμένω.

Έβλεπα κάτω μακρινά τη θάλασσα άσημωμένη απ' τ' ολόγιομο φεγγάρι ν' άγκαλιάζει το νησί σά στοργική μανούλα.

Βατόρια μεγάλα, δλόφωτα περνούσαν γρήγορα σά να βιάζονταν ν' άντικρούσουν τα φουρτουνιασμένα νερά του Καβοντόρου.

Πολύ όμορφη αλήθεια ή έξοχή που ήλθαμε φέτος. Μόνο που είμαι μόνη. Δέ γνώρισα ακόμη κανένα κορίτσι ούτε χωριανό, ούτε ξένο.

Πού πέρυσι στη Ραφίνα τί ζουρλοπαρέα είχα!

Πρωτ' - πρωτ' μαζευόμαστε όλες στο «διοικητήριο» — έτσι λέγαμε ένα μεγάλο πεύκο στην αυλή μας — κι' αρχίζαμε τις τρέλλες και τα παιχνίδια για να συνεχίσουμε σε λίγο σά μάνια και τ' άπόγευμα όλοι που πηγαίναμε.

Απ' όλα που ζούχα θυμάμαι αυτό που έγινε μία άλησμόνητη Τετάρτη. Όταν ξύπνησα — λίγο άργά — το πρωτ' εκείνο δεν είδα καμιά, είχαν φροντίσει όμως να με πληροφορήσουν με μία σημειωσούλα, ότι θά περνούσαν έξω την ήμερα τους και «νά έχω το νου μου στο σπίτι».

Μ' έπιασε μία τέτοια φούρκα που χωρίς να φρά — παρ' όλες τις φωνές της γιαγιάς — έφωνα για την παραλία. Έκοχα δυό-τρείς βόλτες, έπαιξα με μικρά παιδάκια, και στο τέλος πήγα στη στέση να ιδώ που έρχόνταν τ' αυτονήντα.

Φαντασθήτε τη χαρά μου όταν είδα να κατεβαίνει από μέσα ό μπαμπάς που δεν τον περιμέναμε, γιατί έρχόταν μόνο κάθε Σάββατο.

— Πώς έδω μόνη; μου λέει όταν ξεκινήσαμε για το σπίτι.

Τού τα είπα όλα με πολύ παράπονο.

Ο μπαμπάς γέλασε. Κι' ύστερα από λίγο.

— Έννοια σου, κόρη μου, λέει, σύ θά βγής πού κερδιζαμένη που δεν σε ξύπνησαν. Θάρθης μαζί μου σε 'Αλιβέρι που θά μείνω δέκα μέρες. 'Η δέ θέλεις;

Αν ήθελα! Μα πετούσα απ' τη χαρά μου. Ός που να μιλήσει ό μπαμπάς με τη γιαγιά έκοίμιασα τα ρούχα μου στη μικρή βαλίτσα, έγραψα κι' εγώ μία σημείωση όσο μπορούσα πιό ειρωνική για την «παρέα» και σ' ένα τέταρτο μπαίναμε στον «Αετό» για τ' Αλιβέρι.

— Ηθέλα νάμουν από μία μεριά νάβλεπα τί μούτρα θά κάνουν όταν γυρίσουν, έλεγε ό μπαμπάς γελώντας.

Και πραγματικώς όπως μές είχε ή γιαγιά όταν γυρίσαμε, έκτος απ' τα μικρά που δέ σταματούσαν, λίγο έλειψε να κλάψουν κι' οι μεγάλοι.

Ακόμα και την ήμερα που γυρίσαμε ήταν κατσουφιασμένοι. Όταν όμως είδα τ' άφροδια που φέρονται, άλλαξαν με μιάς. Άλλοστε τί θάβγαίνει με το θυμό; Γέλασαν λοιπόν κι' εκείνοι μαζί μας κι' αρχίσαμε πάλι την πρώτη χαρούμενη ζωή μας.

Αυτά σκεπτόμουνα τη χθεσινή φεγγαρόλουστη νυχτιά, ξαπλωμένη στη βεράντα, ενώ περίμενα τους άλλους να γυρίσουν.

Αρόη

ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

Όταν το πρωτ', σάν ξυπνάς νωρίς- νωρίς, άκούς τα πουλάκια να κελαδούν.

Όταν ό ήλιος σε λίγο ξεπροβάλλοντας σου στέλνει τις χρυσές του ακτίνες ανάμεσα απ' την κληματαριά,

Όταν, βγαίνοντας απ' την πόρτα

σου, συναντάς το πιστό σου σκυλί να σου κουνά την ουρά του και να παίξει μαζί σου,

Όταν αναπνέοντας βαθειά τη μυρωμένη άτμοσφαίρα, αισθάνεσαι τον έαυτό σου έλαφρότερο και πιό ευδιάθετο,

Όταν, πέφτοντας να κοιμηθής το μεσημέρι, άκούς το έλαφρό βοριαδάκι να μουρμουρίζει περνώντας ανάμεσα απ' τα δέντρα,

Όταν, τ' άπόγευμα ξυπνώντας φρέσκος-φρέσκος, ξεκινάς για έναν ωραίο περίπατο και για να θαυμάσεις τη δύση του ήλιου.

Όταν τέλος, το βράδυ, ξαπλωμένος στο κρεβάτι σου άποκοιμείσαι έχοντας στ' αυτιά σου το μακρινό βούϊσμα της θάλασσας και τους γλυκούς ήχους κάποιας φλογέρας,

Τότε δεν ύπάρχει καμιά άμφιβολία ότι ή ωραιότερη ζωή είναι ή έξοχική!

Πρίγκηψ Σεργίν

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ένα μικρό χωριατόπουλο έχασε το γαϊδούρι του κι' αντί να στενοχωριέται φαίνεται άπεναντίας πολύ εύχαρστημένο.

— Καλέ, χαίρεσαι που έχασες το γαϊδούρι σου; τον ρωτούν.

— Και βέβαια, άπαντάει, γιατί για φαντάσου, άν καθόμουν στη ράχη του θά είχα χαθεί κι' εγώ μαζί του!

Παπαγαλάκι

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

ΒΙΒΛΙΑ ΤΕΡΠΝΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΑ

ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Από τους έν παρενθέσει άριθμούς, ό πρώτος είναι τα ταχυδρομικά του Έσωτερικού και ό δεύτερος του Έξωτερικού.

Ο Άγγελος της Αγάπης (με 60 εικόνες) δρ. 35 (15 και 29).

Η Άδελφούλα μου, μυθιστόρημα Γρ. Ξενοπούλου (με 24 εικόνες) δρ. 20. (7,50 και 15).

Η Απλή ζωή, υπό Άγγέλου Κασιγόνη, δρ. 8 (1 και 2).

Η Έπιτυχία εις την ζωήν, υπό Άγγέλου Κασιγόνη, δρ. 8 (1 και 2).

Η Έδωχία, υπό Άγγέλου Κασιγόνη, δρ. 8 (1 και 2).

Τό Θύμα του Φθόνου, (με 20 εικόνες) δρ. 30. (9,50 και 20).

Παιδικόν Θέατρον, Γρ. Ξενοπούλου, δι' έορτάς Σχολείων και Οικογενειών, Α' Τόμος δρ. 20. (7,50 και 15). Β' Τόμος δρ. 20. (7,50 και 15).

Παιδικόν Πνεύμα, (Τομίδιον, Γ') δρ. 5. (1 και 2).

Πράος δ Νικίου, (με 24 εικόνες) δρ. 30. (9,50 και 20).

Ο Πυρειοπόλες, (με 24 εικόνες) δρ. 30. (9 και 18).

Υπέρ Πατρίδος, (με 24 εικόνες) δρ. 30. (10,50 και 21).

Ο Φότης, έμμετρον διήγημα δρ. 7. (3,50 και 5,50).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Αθήναι, 42 δδός Εὐριπίδου
την 8 Αυγούστου 1934

ΔΕΝ παραλαμβάνω γράμματα με άνεπαρκές γραμματισμό: ζυγίζετε τα! — Δέν άπαντώ σε άπορίες που τίς λύνει ό Όδηγός των Συνδρομητών: διαβάστε τον!

ΜΕΘΑΓΓΙΟ μία μεγάλη χρονιά γιορτή: της Παναγίας. Και τού χρόνου, παιδιά μου, και να μάς ζήσουν οι Μαρίες, οι Παναγιώτες κι' οι Παναγιώτηδες με τα χίλια χαϊδευτικά.

Χαίρω πολύ, Διέλικα Γ. Παπαγιαννάκη, που άνταμειφθήσαν οι τόσο σου κόποι και από το Certificat πέρασες στο Cours superieur, δηλαδή από την 5' τάξη στην 7'. Ίδες όμως πως γράφω εγώ το «έκτη», με 5' κι' όχι με 5Τ' όπως εσύ. Αυτό είν' ένα λάθος που το κάνουν πολλοί. Έπειδή δηλαδή στη γραφή δηλώνουμε κάποτε μ' ένα σημείο τα δύο σύμφωνα ΣΤ, νομίζουν ότι το σημείο αυτό μπορεί νάντικταστασθ ή με το ΣΤ και στην άρθρωση. Άλλά όχι! οι άρχαίοι έλληνικοί άριθμοί είναι Α', Β', Γ', Δ', Ε', Σ', Ζ', Η', Θ', Ι' (1—10). Έπειτα Κ' = 20, Λ' = 30, Μ' = 40 και κατέξής. Τό Ρ' είναι 100, Τό Σ' είναι 200 και τό Τ' είναι 300. Όταν γράφουμε λοιπόν ΣΤ' είναι σά να γράφαμε κοντά-κοντά 200, 300. Πού έξη! — Ηλθε ή Θέλιμα; Γνώρισες την Ίζόλη; Και πότε τώρα θά μου έναγράψης;

Παράξενη έρώτηση μου κάνει ό Ταξι-διώτης. Πόσα χρόνια, λέει, πρέπει να περάσουν, για να γίνη ένας συνδρομητής μου συνεργάτης μου; Μ' αυτό εξαρτάται μόνο από την έπίδοσή του και την ικανότητά του. Μπορεί να περάσουν και... έκατό χρόνια χωρίς να γίνη, και πάλι να περάσουν μόνο δυό-τρία και να γίνη. Καμιά λοιπόν ώριμμένη Θητεία δεν ύπάρχει.

Έμμα Μόρελαντ, ό κ. Παπαδόπουλος σ' εύχαριστεί πολύ για τό έργο που τού έχρισες. Δείχνει πραγματικώς πως έχεις μεγάλη κλίση στη ζωγραφική, αφού αυτό-οριζακτη ζωγραφίσεις τόσο καλά. Νομίζω όμως πως ό πατέρας σου έχει δικιο. Τό σπίτι σου σέ χρειάζεται.

Ένα μόνο, τως, θά μπορούσες να ζητήσεις; να πάρης μία δα-σκάλα να σου κάνη μάθημα στο σπίτι. Έτσι θάφθανες να ζωντανεύης με χρώματα τα όρώτα τοπεία που βλέπεις και που τό-σο σέ συγκινούν. Δέν βλέπω την ανάγκη νάλλάξης τό ψευδώνυμό σου. Μπορείς να με ονομάζεις όπως σου λέει ή καρδιά σου. Δέν χρειάζεται να σου δώσω την άδεια για να με προσφωνής «άγαπημένη σου μαννούλα» αφού έτσι μαϊσθάνεσαι. Κι' εγώ σάν κόρη μου σ' αγαπώ.

Καν. Ι. Παπαχρυσάνθου, ό κ. Ξενοπούλος έλαβε τό μεγάλο γράμμα σου και με παρακάλεσε να σου άπαντήσω: Είσαι φαιστής, σκέπτεσαι σά φαιστής, έκείνος δεν είναι, έπομένως δεν θά συμφωνούσες ποτέ. Την ίδια ήμερα που έλαβε τό γράμμα σου, διάβασε κι' ένα σχετικό άρθρο τού Φαρρέρ. Ό μεγάλος Ιταλός ιστορικός, ό μεγαλύτερος από τους ζώντες, που έβρει βέβαια καλά τί θά πη πολιτισμός και τί μπορεί να τον προάγη ή να τον όπισθο-δρομεί, λέει πως κομμουνισμός και φασισμός — τα δύο άκρα αντίθετα — είναι επίσης ελθάρια, και μόνο τό δημοκρατικό κοινο-βουλευτικό πολιτεύμα — με βασιλέα, με πρόεδρο, αδιάφορο — είναι ή ασφάλεια κι' ή σωτηρία.

Σε συγχαίρω για τόν προδιδασμό σου, Κική, σε περιμένω στην Αθήνα και χαίρω που τώρα θά μου γράψης συχνά. Έχε ακόμα λίγη ύπομονη και θά μάθης πως κατάφερε τό Σκαλιστήρι να γυρίση στην Έλλάδα. Θά μάθης μάλιστα και κάτι ακόμα από έκπληκτικό. Ό κ. Ε. σ' εύχαριστεί πολύ που είχες την καλωσύνη να τού στείλγς τό πρόγραμμα τού «Ποπολάρου». Από σένα έμαθε πως παίχθηκε και στην πόλη σας.

Πολύ καλός κι' ό δικός σου βαθμός, Όλόχαρη, μπράβο! Της ξαδέφνης σου όμως είναι κάτι έκαιρετικό. Στο Πανεπιστήμιο, μέσα σε 1000 παιδιά, νάριστεύουν μόνο τέσσερις και νάβρη δεύτερη με τόσο μικρή διαφορά από τόν πρώτο! Πολύ με συγκίνησε κι' ή λεπτομέρεια πως στις έξετάσεις πήγε φορώντας τό Σήμα μου για να της φέρη γούρι. Έλπίζω να έγινε καλώς και να μου γράψη γρήγορα.

Έλαβα, Άσπασία Κ. Δημητροπούλου, κι' εύχαριστώ πολύ. Ναι, άργησες πολύ να μου γράψης, αλλά δεν πειράζει αφού θά μου γράψης τώρα απ' την όραία σου έξοχή. Νά πάρης όμως και ψευδώνυμο, είναι άπαραίτητο για μία ταχτική άλληλο-γραφία.

Είδα τί όρώτα μου περνάς στην έξοχή, Δοξασιμένο Τριτολιουστάνι. Κι' αλήθεια, έχει και κάτι τό άστειό ή μεγάλη αυτή έρμηιά, όπου όταν βλέπεις κανένα άνθρωπο, σάς φαίνεται... περίεργο φαινόμενο! Ίδου μερικοί από τους κλασικούς ποιητές της Γερμανίας: Γκαίτε, Σίλλερ, Κέρνερ, Όβλαντ, Χάινε. Ό μεγαλύτερος είναι ό Γκαίτε. Ό κ. Αλμπφς έχει μεταφράσει έμ-μέτρως τα καλύτερα ποιήματα των καλυτέρων και ό κ. Κολάρος τα τύπωσε σ' έναν τόμο που σου τόν συνιστώ.

Άληθινά μεγάλο δυστύχημα. Άστρον της Αόγης, ή πυρκαϊά τού Μεγάλου Σπηλαίου, Τό μοναστήρι βέβαια θά ξαναγίνη, τα κειμήλια όμως που κήνηκαν, δεν ξανα-γίνονται. Έυτυχώς, καθώς είδα στις έφημερίδες, διασώθηκαν μερικά. Σεις έκαί στα Καλάδρυτα τί έμάθατε;

Δέν είναι τίποτα, Άκανία, ό χρόνος που έχισες, αφού κινδύνεψες να χάσης τη ζωή σου. Και να τώρα που τελείωσε θριαμβευτικά με δέκα και με βραδεία και θά μπής στο Γυμνάσιο. Μη φοβόσαι, θά μελετήσης αυτά τα «βοηθητικά» και θά επιτύχης και στις εισαγωγικές. Τό διήγημά σου θά τό διαβάσω κι' ελπίζω να είναι καλό, αφού τό θέμα τό πήρες έκ τού φυσικού, από τη ζωή. Ναι, πολύ καθαρά και με καλό μελάνι μου γράφεις τώρα.

Α, όχι, τριεπλιές, Εὐθύμιο Γέλιο, αφού έχεις να διαβάσης τόσα γαλλικά και λατινικά! Άς είναι, μου φαίνεται πως άστειύεσαι και πως εσύ θά μελετάς λίγο ακόμα και μετά τις πέντε... Στη θέση σου εγώ τουλάχιστο αυτό τό έκανα, γιατί τώρα τό καλοκαίρι' ως τις έπτά είναι ή μέρα, κι' άμα αρχίζει κανείς τη βραδυά του απ' αυτή την ώρα, έχει πολλές ακόμα μπροστά του γι' άνάπαυση και διασκέδαση. Περιττό να σου πώ πόσο μ' εύχαρίστησε και τό συμπρόν σου γράμμα. Κι' ήταν, βλέπεις, πιό τυχερό από τόλλο...

Και σ' όλοι, Πριγκιπέσσα, «νύκτα μεθ' ήμέραν και σελήνην μεθ' ήλιον»... Ό αϊώνιος άνθρωπος. Άς είναι! όμως, αφού εσύ έχεις μέσα σου την ποθητή άνοιξη, θά υποφέρης πιό άγόγγυστα τό καμίνι τού καλοκαιριού. Και κάτι άλλο: όταν ξεσταί-νεσαι πολύ, να συλλογίζεσαι τί χαρά θά αισθανθής όταν θά δροσίση...

Αλήθεια, Σπαρτιατοπούλα, από τόν περασμένο Σεπτέμβρη, δηλαδή ένα σχεδόν

χρόνο είχες να μου γράψης. Έ, είναι πολύ. Και μα την αλήθεια, σκέφθηκα μία στιγμή να σου κάμω μία μικρή τιμωρία: να μην άπαντήσω σ' ένα δυό γράμμάτα σου. Μα δεν μπόρεσα. Γράφεις τόσο όρώτα κι' ενδιαφέροντα πράγματα, κι' αφού μου άπόσχεσαι πως τώρα θά με άποζημιώσης, άκόμα και με νέα έσοπαθώματα... Ναι, εσύ τύχηςες νάχης την καλύτερη καθηγήτρια που γίνεται. Ω, πολύ καλά τη γνωρίζω. Ά, κανείς και μακροδούτια; Τό νού σου μην πάθης καμιά φορά, κι' ό ήρωας της γελοιογραφίας...

Εὐγε, Άζαίς, που ήρθες πρώτη με την Τσούχτρα, εύγε και για τό βραβείο των γαλλικών. Ναι, είμαι άπαρα πολύ εύχαρστημένη από σένα κι' άκόμα χαίρω που, ελεύθερη τώρα, θάφέρωσής τό καλοκαίρι σου σε μένα. Φιλώ όλους αυτούς τούς μικρούς αναγνώστες τού φυλλαδίου μου στο σπίτι σου. Τι χαριτωμένοι που είναι και πως ήθελα να τούς έδωπα από καμιά μεριά όταν διαβάσουν ή άκούνη τό Σκαλιστήρι!...

Παρασκευή Παχή, πολύ χάρηκα τό πρώτο σου γραμματάκι. Ναι, ήταν καιρός να λάβης μέρος και στην κίνηση, αφού με παίρνεις δυό τώρα χρόνια. Σου έστειλα τόν Όδηγό και περιμένω να μου έναχαρήσης. Θά πάρης βέβαια και ψευδώνυμο.

Δέν πειράζει, Άραχυσισμένη Δύρα, αφού στο έξης θά μου γράψης τακτικά. Τό κομμάτι που έτοιμάσες να μου τό στείλγς. Μπορείς να έβρης την τύχη του; Μα και νάπορριφθής, τί πειράζει; Θά μου στείλγς άλλο, καλύτερο. Ό κ. Φαίδων σ' εύχαριστεί πολύ.

Σ' άλλους δέν έχω πια τόπο νάπαντήσω. Τους παρακαλώ να κάμουν λίγη ύπομονή...

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμο δέν έγκρίνεται, ούτε άνα-νεώνεται, άν δέν συνοδεύεται από τό δικαίωμα δρ. 10. — Τα έγκρινόμενα ή άνανεόμενα ισχύουν ως την 30 Νοεμβρίου 1934. Όσα συνοδεύονται από Α' άνήκουν σε άνόρία και όσα από Κ' σε κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Μάριος, ά. (ΑΗ). Άστερόπειδο, ά. (ΒΒ). Άρουραίος, ά (βρέστε με). Ίγνα, κ. (ΑΕ). Άγριο-κάτσικο, κ. (ΑΘ).

Άνανεώσεις Ψευδωνύμων: Άστρον της Εὐτυχίας, ά.

Η Διάπλασις άσπάζεται τους φίλους της: Κηρύκειον (σά συγχάρη που ήρθες δεύτερος κι' εύχαίρι το χρόνο πρώτος κρέμα που ήσουν εδω και δέν σε είδα) τό Π. Πνεύμα σου γνωστό, άλλη φορά όμως να μου τό γράψης χωριστά, όχι στο ίδιο χαρτί με τό γράμμα! Νεράϊδαν τού Θεμαϊκού (έλαβα, εύχαριστώ, έστειλα 2 δεσμ. λυόχαρτο, τό όπόλοιπο είναι δρ. 10,50) Ν. Μυλωνά (ώρα! θά σε περιμένω) Έδση. Γ. Άθανασιάδην έλαβα, εύχαριστώ. Μύρον της Άνδρου (έλαβα τό κομμάτι σου διαρθρωμένο και θά τό διαβάσω πραγματικώς, των μεγάλων αυτών συγγραφέων τα παραμύθια έχουν μία πολύ βαθειά έννοια, πρόσχε όμως και τα λαϊκά, πολλές φορές έχουν βαθύτερη) Μαργαρίταν Π. Σκαρμαγκά (άπαράδεκτες λύσεις που δέν είναι γραμμένες σε χαρτί λύσεων, διάβασε τόν Όδηγό) Κεφαλλοντιοπούλαν (την περιμένω πολύ λίγα όμως μου γράφει!) Γεωματινήν Κατσούλη (έστειλα 25-29) εύχαριστώ για τα καλά λόγια, να μου έναγράψης! Έκάδριπες (έστειλα ή άγωνία, πιστεύω, έγινε χαρά) Μικρήν Πυργιωτοπούλαν (δέν έχεις διαβάσει, παιδί μου, τόν Όδηγό τού Συνδρομητού και μου ζητάς πράγματα ά-

δύνατα· γιά, διάβασέ τον·) **Ἰπτάμενον** **Ἀετὸν** (μπράβο πού «κατ' οὐσίαν» ἤρθες πρῶτος· ἔστειλα ὃ τετράδια·) **Υπνοβάτην** ἔστειλα· πήγες στὴν Θεσσαλονίκη; καί, προσπάθησες νάναυσωτηθῇ αὐτός ὁ σύλλογος· ἡ ἔνθεσις κάνει πολλά·) **Κλέφτην τοῦ 21** (καλοκαρῶμένη ἡ Μαγική Εἰκόνα σου, ἀλλά ὁ Ἐκτωρ δὲν σχηματίζεται πολὺ τεχνικά· πολὺ εὐχαριστήθηκε γι' αὐτὰ πού μου γράφεις κι' εὐχομαι καλὴ πρόοδος·) **Ἀρτεμίν Ζαχαριάδου** (ἔλαβα, εὐχαριστῶ πολὺ·) **Μίκυ Μάους** (σὲ συγχαίρω γιὰ τὸ λαμπρὸ βαθμὸ τοῦ ἀπολυτηρίου σου· σ' εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ ξεσπάθωμα· λιγάκι λειπεί; ὁρσιώθηκε καὶ πολὺ· τώρα περιμένω καὶ κανένα πὺρ μεγάλο γράμμα·) **Τρύπα στο Νερό** (ὁ «Μικρὸς Τρόκευ» εἶναι στὸν τόμο τοῦ 1913· γράφε μου ὅταν θέλῃς καί... μὴ μετράς γράμματα·) **Πιτσιρῖνον** (πολὺ καλὸς ὁ βαθμὸς σου, καὶ βραβεῖο, μπράβο! θὰ διαβάσω τὸ ποίημα καὶ νὰ ἰδοῦμε·) **Φίγκαρο** (σὲ συγχαίρω γιὰ τὸ ἄριστον· καλὴ ἐπιτυχία καὶ στὸ Γυμνάσιον· περιμένω·) **Μικρὸν Ζωγράφον** (μετὰ χαρᾶς· αὐτό, θὰ εἶδες, σοῦ ἐνέκριναν· γράφε μου·) **Ἡλίαν Ἀναγνωστόπουλον** (χαίρω πού θὰ σ' ἔχω τώρα κοντά μου· χαιρετισμοὺς στὸν πατέρα σου, τὸν παλιό μου φίλον· καὶ νὰ μοῦ γράφῃς·) **Φρανσίναν** (ἔστειλα·) **Σιμόνην** (ἔγινε·) **Ἰοῖδα** (τίς ἔλαβα ἐν καιρῷ·) **Ποντικὸν τῶν Δυντοπόλεων** (ἔλαβα, εὐχριστῶ· φύλλα κι' ἀπόδειξη ἔστειλα μὲ νάξ διεύθυνση·) **Ε. Κ. Α.** (ἔστειλα φύλλα 1-2· περιμένω μετὰ χαρᾶς·) **Φωτοβόλον Ἀστρον**, **Ἀρίωνα τὸν Κιθαρωδόν**, **Μυρέλλαν** κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολάς ἔλαβα μετὰ τὴν 5 **Αὐγούστου** θάπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 270οῦ Διαγωνισμοῦ. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδ. τούτου δεκταὶ μέχρι 11 Ὀκτωβρίου.

435. Δελφίγριφος

Τὸν κόσμ' ὀλόκερο
Μέσα στὸ σπῆτι
Πῶς θὰ τὸν φέρῃς
Νὰ τὸν ἀκούῃς;
Θεὸν αἰγύπτιο
Μύτη μὲ μύτη
Βάλε με ρήτορα
Ἀπ' τοὺς γνωστούς.
Λευλούδι τῆς Χαρᾶς.

436. Στοιχειόγριφος

Σὲ σύνδεσμο κοινωτάτο
Προσθέτεις μόνο λᾶ
Κι' ἐν' ἀπὸ τάγωνίσματα
Θὰ κάμῃς τὰ πολλά.

Ἰσομενεὺς

437. Τονόγριφος

Τῆς Ἑλλάδας εἶμαι νῆσος
Ὅπως ἔχω ἐάν μ' ἀφήσης.
Μοῦ κατέβασες τὸν τόνο;
Γενική ἀπ' ἀντωνυμία
Τώρα θὰ... ἀνορθογραφήσης.
Ξεπεσμένος Ἀέρδης

438. Αἵνιγμα

Ἄν θές τὸ ἀρσενικό μου,
Στοὺς ποταμούς θὰ ἰδῇς.
Μ' ἂν θές τὸ θηλυκό μου,
Στὴ ζούγκλα θὰ τὸ βοῇς.

Ποσειδών

439. Ἀνόμαλον Δικτυωτὸν

===== Εὐρωπαϊκὴ ὁροσειρά
===== Οὐράνιον σῶμα
===== Ἀθροισμα, σύστημα
===== Ἐργαλεῖον

Καθέτως θὰ συμπληρωθοῦν ἄλλαι λέξεις: Τραγικὴ βασιλίσα, χώρα τῆς Ἀσίας, χώρα τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀρχαία βασιλίσα.

Ἄγγελος Εἰρήνης

440. Κρυπτογραφικόν

1 2 3 4 2 5 6 7 = Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ
2 6 3 5 6 7 = Ἄνεμος
3 6 2 6 7 = Σημεῖον
4 6 2 = Τρόφιμον
5 1 7 4 2 = Μυθικός ἥρωας
6 1 7 5 7 = Τόπος εὐχάριστος
7 3 6 2 6 7 = Δείγμα πόνου

Μπετόβεν

441-445. Μαγικὸν Γράμμα

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἐνὸς γράμματος ἐκάστης τῶν κάτωθι λέξεων δι' ἐνὸς ἄλλου, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

νοῦς, βάτος, θῦμα, κῆπος, ὄξος.

Ἄγνη Καρδιά

446. Ἀκροστιχὶς ἐξ Ἀντιθέτων

Νὰ εὑρεθοῦν ἀντίθετα τῶν κάτωθι λέξεων τοιαῦτα, ὥστε τὰρχικά τῶν ν' ἀποτελοῦν κράτος τῆς Εὐρώπης:

ἀδύνατος, ζημιώνων, εὐρύς, δέχομαι, ξένος, τιμωρῶ.

Πίγκ-Πόγκ

447. Φωνηεντόλιπον

* - χν - τ - κν - κτ

Φρόνιμος Ταραξίας

448. Γρίφος

εν	ος	ος
εν	ος	ος
Οἱ 1 X	τι	ι
εν	εν	ος
εν	ος	ος

Κλέφτης τοῦ 21

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευματ. Ἀσκήσεων τοῦ φύλ. 22

240. Ἡφαίστος (ἦ, Φαιστός) — 241. Σκούπα-κούπα. — 242. Πάρνης-Μάρνης — Ἄρνος. — 243. Ἀρκαδία-καρδία. — 244. Φ Α Λ Α Ρ Ι Σ 245. ΚΑΛΛΙΜΑ-Τ Α ΧΟΣ (αἶμα, λίμα, Ἰλισσός, Μάϊμα, χιλιάς, ὄχλος, Ρ Ο Ρ Ω ος, χιλιάς, ὄχλος, Γ Σ Μ Ν Σάμος). — 246. Α-Ο Ο ΣΜΑ-ΡΙΟΝ-ΑΝ-Σ Σ ΝΑ-ΒΙΑΣ (Ἄ-ΡΑΒΙΑ, ΣΙΝΙΣ, ΜΟΝΑΧΟΝ, ἌΝΑΣΤΑΣΙΟΣ). — 247. Δρυὸς πεσούσης πᾶς ἀνὴρ ἐυλευνέται. — 248. Οὐδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσὶτω (οὐ, δ' εἰς α, γε, ο μ' ε, τρίτος, εἰς ι τό).

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διά 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἀπλὰ στοιχεῖα δρ. 6, τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτά ἡ λέξις μὲ παγέα δὲ στοιχεῖα δρ. 1 καὶ μὲ κεφαλαία δρ. 1, 50. Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 5. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλά. Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

[ΔΔ'—397]

Λουλουδένια Ὑπαρξη, Βάνδα, Πειραιωτάκι, δλόθερμες ἀγνές εὐχούλες στὴ γιορτούλα Σας. **Νινούλα**

[ΔΔ'—398]

Πριγκηπέσσα, Καρδιοκλέφτρα, Ρέλια, Θέλα, Ραγισμένη Λύρα, Ταρζάν, μεγάλη μου τιμὴ ἕνα σας τετραδιάκι. Νὰ περιμένω; Δ/σις ΔΔ'—145.

Ἀγνή Καρδιά

[ΔΔ'—399]

Σφίγξ, μὲ καρδιά ἐμάτη ἀγάπη πού τὴν γιγαντώνει κάποιος γλυκὸς πόθος ἀπὸ μακρὰ μὲ τὸ πὺρ γλυκὸ τραγοῦδι βγαλμένο ἀπ' τὰ παλάτια τῆς καρδιάς γιὰ τὴν χρυσὴ γιορτὴ σου ἀτελείωτες εὐχές... **Μαργιολάνι**

[ΔΔ'—400]

Αγαπητὴ **Πασχαλιά**, δέχου νὰ ἐξακολογήσωμε ἀνταλλαγὴν ἡθοποιῶν; **Σανθὴ Ἑλληνοπούλα**

[ΔΔ'—401]

Μαργιολάνι, συμφωνοῦμεν πληρέστερα μὲ τὴν ἀγγελία σου. Διότι: Ἡ (ΔΔ'—330) ἐδημοσιεύη προ τῆς 21 Ἰουνίου ὅτι ἀρχεῖται τὸ καλοκαίρι, ἡ δὲ (ΔΔ'—362) σου ὑπάγεται εἰς τὸν κανόνα πού πολὺ ἐγενῶς μᾶς δίνεις. Συνεννοοῦμεθα ἔ!

Θάσος Σαῖξοπηρ

[ΔΔ'—402]

Ανταλλάσσω τετραδιάκια, κάρτες ἡθοποιῶν. Ἀνταποδίδω ἀμέσως. Δ/σις: **Φαρμακεῖον Πελαγία, Ἑθνικὴς Ἀμύνης 18 Θεσσαλονίκη. Λευκὴ Καμέλια**

[ΔΔ'—403]

Ανταλλάσσω Μ Μυστικὰ μὲ Διαπλάσσο-πούλες. Δ/σις: Ἀλίκη Ἐλευθερίου, Βρεσιὰ Μιτυλήνης. **Ἰγκα**

[ΔΔ'—404]

Τοὺς ἀγαπητοὺς **Αργάμπελην καὶ Πειραιωτάκι** ὑπερευχαριστῶ γιὰ τὰς περικοπὰς τῶν.

Πορθμός τοῦ Εὐρίπου

[ΔΔ'—405]

Ελίσα Λάντι, πῶς περνᾶτε στὴν Αἰδηψό; Γκιτὶ αὐτὴ ἡ σιωπὴ; **Παίγιμπ Σερενὶν**

Πῶς θὰ περάσετε πρὸ εὐχάριστα τὸ καλοκαίρι σας;
Εἶναι ἀπλούστατο: Θὰ προμηθευθῇτε ὅσους περισσώτερους μπορείτε

“ΤΟΜΟΥΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,”

καὶ θὰ τοὺς πάρετε μαζί σας στὸ ταξίδι, στὴν ἐξοχὴ, ὅπου θὰ πᾶτε, —ἀλλὰ κι' ὅπου θὰ μένετε, —γιὰ νὰ περάσετε τὴς Διακοπές.

Κι' ἕνας μόνον Τόμος τῆς Β' Περιόδου, ἀρκεῖ, μὲ τὴς 400 του σελίδες, μὲ τὰ τρία ἢ τέσσερα μυθιστορήματά του καὶ μὲ τὰ τόσα ἄλλα πού περιέχει. Ἄν πάρετε μάλιστα ἀπὸ τοὺς τόμους τῶν τελευταίων ἐτῶν, **1929 ἕως 1933**, πού ἔχουν ἀπὸ 620 σελίδες ὁ καθένας καὶ ἀπὸ 4-5 μυθιστορήματα, τί ἄλλο θέλετε;

Τιμοκατάλογος δημοσιεύεται στὰ φυλλάδια συχνά. Συμβουλευθῇτε τον καὶ κάμετε ἐγκύριον τὴν προμήθειά σας, ἂν θέλετε νὰ περάσετε **ΤΟ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ**